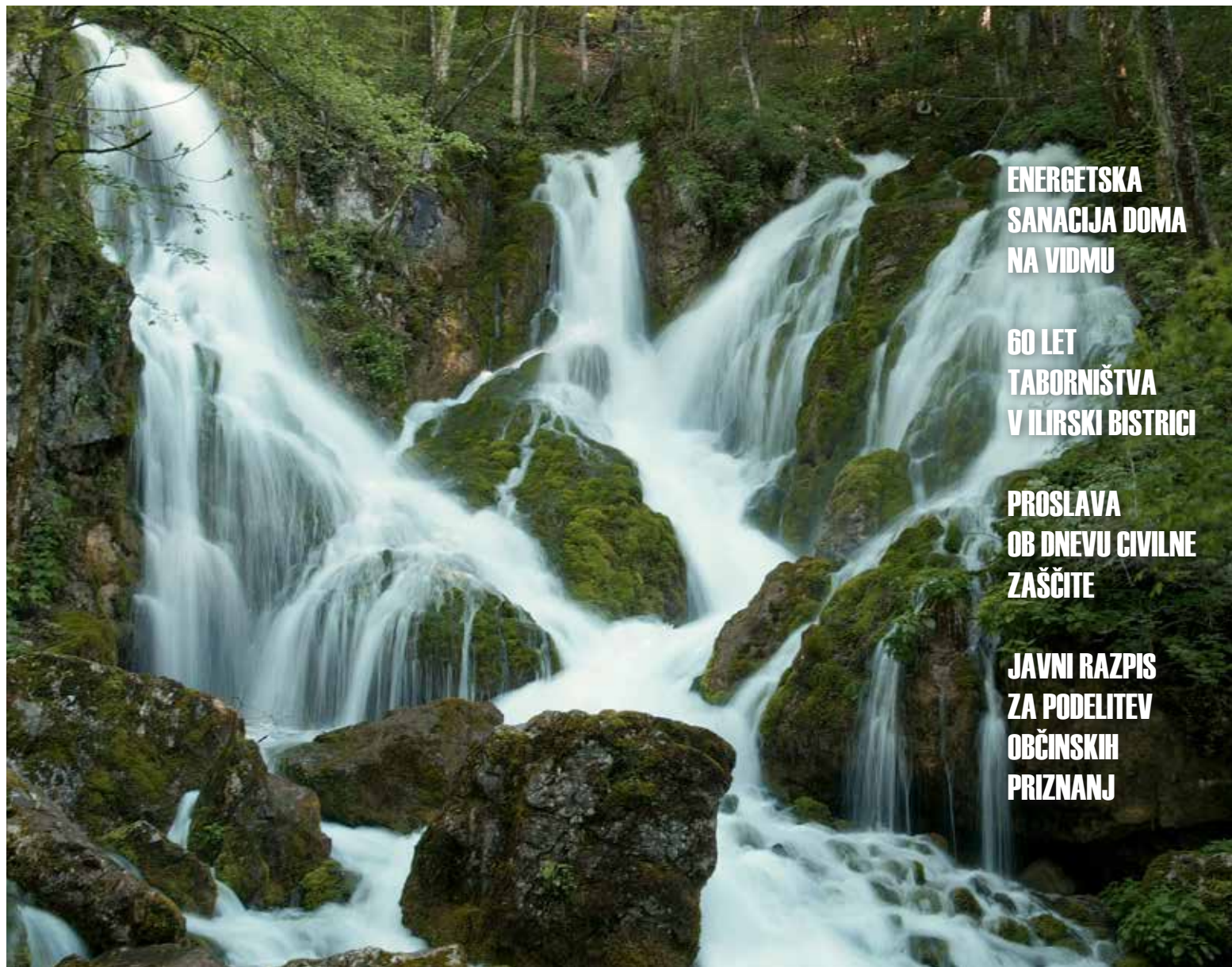

BISTRIŠKI ODMEVI

GLASILO OBČINE ILIRSKA BISTRICA

ILIRSKA BISTRICA II APRIL 2013 II ŠT. 59 II 5231 IZVODOV II BREZPLAČNO

**ENERGETSKA
SANACIJA DOMA
NA VIDMU**

**60 LET
TABORNIŠTVA
V ILIRSKI BISTRICI**

**PROSLAVA
OB DNEVU CIVILNE
ZAŠČITE**

**JAVNI RAZPIS
ZA PODELITEV
OBČINSKIH
PRIZNANJ**

SLAP

*Sredi samotnih sten
v pajčolanih pen
slap pada, pada, pada.*

*Sonce nad šumom mavrice spleta,
ptica meglice pršeče preleta,
stresa dragulje s peroti;
prišel po daljni sem poti
preko strmin in čez loge,
z mano nevestica mlada,
pa sva oba kot zakleta,
vkljenjena v biserne kroge:
venomer
slap pada, pada, pada.*

*Tiho večer
nad sanjajočim se jezerom boči,
najine misli prepletene
v božjem počivajo naročji;
kar se skloni z glavo do mene:
»Tam pa sam
sredi samotnih sten
v pajčolanih pen
slap pada, pada, pada ...«*

(Oton Župančič)

UVODNIK

Dragi bralci, mineva leto od prve številke, ki sem jo pripravila za vas. Ob pogledu na preteklih dvanajst številk občutim zadovoljstvo zaradi uresničitve zadanih ciljev, ki sem si jih postavila. Veliko prostora smo namenili predvsem temam, kot so varovanje narave in zaščita našega okolja, poročali smo o tradicionalnih prireditvah, o obiskih predstavnikov državnih institucij, o raznih aktivnostih naših društev, kulturnih udejstvovanjih in otroških pripetljajih. Kot verjetno že veste odhajam z mesta urednice, zato se vam želim vsem skupaj zahvaliti za sodelovanje in pestre prispevke iz življenja naše občine. Ob vsaki novi številki sem prijetno prese- nečena in vesela nad aktivnostjo ljudi v naših krajih. Lepo je prebirati o naših najmlajših, o uspehih športnikov, naših upokojencev in, kot sem že večkrat napisala, razveseljivo je, s koliko aktiv- nimi društvi in organizacijami se lahko pohvalimo v Ilirski Bistrici. In čeprav opažam, da Bistriške odmeve nekateri spretno izkoriščajo za medsebojno ob- računanje, se sama temu izogibam. Za časopis, ki mi je bil zaupan, želim, da bodo v njem našle prostor samo lepe novice. S slabimi smo namreč okupirani že dovolj od drugih.

Isabella Bučković
odgovorna urednica

IZ VSEBINE

AKTUALNO

Proslava ob dnevu civilne zaščite	3
Slavnostni podpis pogodbe - energetska sanacija	
Doma na Vidmu	4
Koncert ob dnevu žena	4

OBČINSKI ODMEVI

Javni razpis za podelitev priznanj Občine Ilirska Bistrica za leto 2013	5
Zdravstvena ustreznost pitne vode	7
14. izredna seja	8

GOSPODARSTVO, KMETIJSTVO IN TURIZEM

Za požarno varnost smo odgovorni vsi	9
Tradicionalno romanje bistriških kmetov	10
O trajnosti v prehrani	11
Tri sestre	12
Črne sečnje	13

ODMEVI IZ NAŠIH KRAJEV

60 let taborništva v Ilirski Bistrici	14
Primorska poje 2013	15
Spomladanska dela se začenejo	16
Zbor članov bistriških upokojencev	16
Snežaki iz Kosez	17

SOCIALNO VARSTVO IN ZDRAVJE

Delovni invalidi so zborovali	19
Društvo diabetikov Ilirska Bistrica: novi načrti, novi cilji	20
Začetni računalniški tečaj za odrasle	21

KULTURA

Misel o knjigi	24
Čipka in spomini	26
Pravljica o pravljici	27
Razstava Marjana Miklavca	28

ŠOLSTVO IN ŠPORT

Aktivne zimske počitnice	30
"Šport je in"	31
V koraku s časom	32
Pestra zima na OŠ Dragotina Ketteja	33
1. mesto na likovnem natečaju	34
Ustvarjamo obnovljivo prihodnost	35
Starši, hvala vam	37

NAŠI MLADI IN NAJMLAJŠI

Lahkih prstov po zemljevidu Evrope in Severne Amerike	38
Raziskujmo in se zabavajmo	38

NAPOVEDNIK

Prireditve v aprilu	39
---------------------	----

KOLOFON

Bistriški odmevi - Glasilo Občine Ilirska Bistrica III Izdajatelj: Občina Ilirska Bistrica, Bazoviška cesta 14, 6250 Ilirska Bistrica
Odgovorna urednica: Isabella Bučković
Uredniški odbor: mag. Olga Kozak, Vladimir Čeligoj, Mateja Rolih, Tatjana Urbančič, Milojka Štemberger, Lucija Šenkinc
Sedež uredništva: Bazoviška cesta 14, 6250 Ilirska Bistrica III E-naslov: odmevi@ilirska-bistrica.si III Telefon: 05/99 66 278, 051/341 133
Lektoriranje: Nataša Ujčič (razen posameznih prispevkov) III Grafična zasnova: Nina Urh
Grafično oblikovanje in tisk: Schwarz print d.o.o., Koprška ulica 106 d, 1000 Ljubljana III Naklada: 5.231 izvodov
Glasilo brezplačno prejemajo vsa gospodinjstva v Občini Ilirska Bistrica III Uredništvo si pridružuje pravico krajšanja prispevkov in spremembe naslovov. Prispevkov ne honoriramo. Avtor nepodpisanih prispevkov je odgovorna urednica.
Fotografije: Petar Nikolić in foto arhivi društev, gimnazije Ilirska Bistrica, OŠ Antona Žnideršiča, OŠ Dragotina Ketteja, OŠ Jelšane, OŠ, Podgrad, OŠ Podgora Kuteževo, OŠ Pregarje, Fotografija na naslovnici: Fotoklub Sušec

PROSLAVA OB DNEVU CIVILNE ZAŠČITE

V veliki dvorani Doma na Vidmu je 7. marca potekala svečana podelitev priznanj in nagrad ob 1. marcu – dnevu civilne zaščite. Proslave se je udeležil tudi Srečko Šestan, poveljnik civilne zaščite Republike Slovenije, ki je skupaj s poveljnikom civilne zaščite za Notranjsko Štefanom Majcnom in vodjo izpostave Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje Postojna Francem Šajnom podelil priznanja zasluženim posameznikom na področju zaščite in reševanja.

Bronasti znak civilne zaščite, ki ga podeljujejo kot priznanje za požrtvovalno in uspešno opravljeno nalog zaščite, reševanja in pomoči, so prejeli **Miran Zalar, Vera Tratnik, Rajko Kranjec, Andreja Vinšek Grilj, dr., Danilo Gerzetič in podjetje Kovica, d. o. o.**

Leto 2012 je bilo z vidika delovanja sistema zaščite, reševanja in pomoči kar pestro. V februarju mesecu je del Občine Ilirska Bistrica zajela huda burja, v avgustu smo imeli velike požare v naravi, v decembru pa hude poplave. V tem času pa so se

izkazali tudi posamezniki, ki so s svojim znanjem in pogumom reševali življenja.

Bronasti znak civilne zaščite za enkratne dogodke so prejeli **Petra Šajn, Tomaž Smrdelj, Laura Kristan, Radojko Fabec, David Fabjančič, Gorazd Gerželj, Darko Muhič, stotnik Dušan Sanabor, Tomaž Prosen, PGD Podgrad in Gasilska zveza Ilirska Bistrica.**

Sledila pa so še jubilejna priznanja. **Srebrni znak civilne zaščite** za večletno delo v logističnem centru Postojna, kjer je bil zaposlen kot upravnik, ter ob odhodu v pokoj je prejel **Dušan Arko.**

Prostovoljno gasilsko društvo Slavina je prejelo **srebrni znak civilne zaščite** ob visokem jubileju – 110-letnici delovanja. Priznanje je zahvala vsem generacijam gasilcev tega društva, ki so skozi mnoga desetletja skrbeli za pomoč in varnost ljudi na svojem območju.

Prostovoljno gasilsko društvo Nova vas in prostovoljno gasilsko društvo Pivka pa sta prejela **zlati znak civilne zaščite** ob visokem jubileju 120-letnici delovanja. Tudi tukaj gre za zahvalo vsem generacijam gasilcev tega društva, ki so skozi mnoga desetletja skrbeli za pomoč in varnost ljudi na svojem območju.

Navzoče je na prireditvi pozdravil tudi bistriški župan Emil Rojc, ki je ob tem dejal: »Za državljane je zelo pomembno, da je civilna zaščita v stanju, ki omogoča hitro in učinkovito reagiranje. To daje vsem nam občutek varnosti, kar je ena od bistvenih vrednot v kakovosti bivanja. Ob tej priložnosti se želim v imenu Občine Ilirska Bistrica zahvaliti vsem posameznikom in društvom, ki ste v preteklih letih priskočili na pomoč takrat, ko smo vas potrebovali.«

Program so popestrili tudi sopranistka Janja Konestabo, Folklorno društvo Gradina in Jaka Fidel s harmoniko. III

100. srčnih koncertov

DOM NA VIDMU

Ilirska Bistrica

27. APRIL

OB 20H

BENJAMIN IZMAJLOV

VIOлина

MANCA IZMAJLOVA

WWW.MANCAIZMAJLOVA.COM

SLAVNOSTNI PODPIS POGODBE – ENERGETSKA SANACIJA DOMA NA VIDMU

V petek, 8. marca, je v mali dvorani Doma na Vidmu potekal slavnostni podpis pogodbe za sofinanciranje operacije za naslovom Energetska sanacija Doma na Vidmu. Pogodbo v skupni višini 823.007,25 evrov sta podpisala župan Občine Ilirska Bistrica, gospod Emil Rojc, in minister za infrastrukturo in okolje, gospod Zvone Černač.

Minister Černač je v Ilirski Bistrici podpisal prvo pogodbo od 109 odobrenih projektov in s tem na simboličen način zaključil prvi razpis, na podlagi katerega bodo občine prejele 52 milijonov evrov nepovratnih sredstev za celovito energetska prenovu šol, vrtcev, zdravstvenih domov in ostalih občinskih objektov.

Namen projekta Energetska sanacija Doma na Vidmu je energetska sanacija ovojne stavbe. Izvede se prekritje strehe z novo toplotno izolacijo, zamenjava vseh oken in vrat ter obloga fasade s toplotno izolacijo in zaključnim slojem. V sklopu investicije bo izvedena tudi zamenjava kotlov na fosilna goriva s kotli na biomaso.

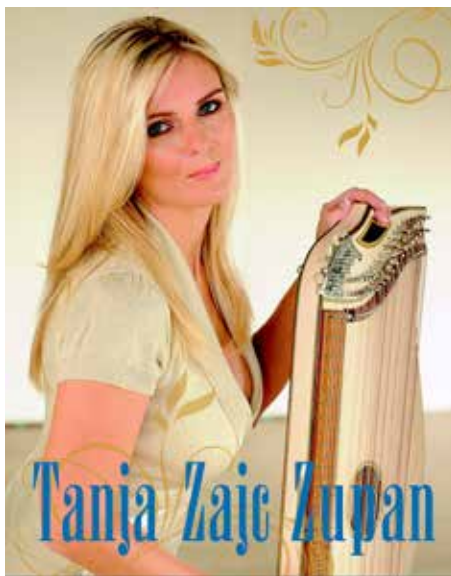
Operacijo delno financira Evropska unija, in sicer iz Kohezijskega sklada. Operacija pa se izvaja v okviru Operativnega programa razvoja okoljske in prometne infrastrukture za obdobje 2007–2013, razvojne prioritete »Trajnostna raba energije«, prednostne usmeritve »Energetska sanacija javnih stavb«.III

KONCERT TANJE ZAJC ZUPAN OB DNEVU ŽENA

Dan žena je mednarodni praznik žensk, ki ga v približno 100 državah praznujejo vsako leto 8. marca. Je dan praznovanja ekonomske, politične in socialne enakopravnosti in dosežkov žensk, praznujejo pa ga predvsem v bivših komunističnih in socialističnih državah. Ideja o mednarodnem dnevu žena je nastala v začetku 20. stoletja na pobudo nemške socialiste in borke za ženske pravice Clare Zetkin, ki se je za enakopravnost žensk borila že od leta 1889. Pobudo za dan, posvečen ženskam, je dala leta 1910 na 2. mednarodni konferenci socialističnih žensk v Kopenhavnu. Prvič so ga praznovali let 1911 v Avstriji, Nemčiji, švici in na Danskem. Takrat je za praznik vseh žensk veljal še 19. marec, datum, ki ga poznamo danes, pa je stopil v veljavo leta 1917. Praznik je nastal tudi v spomin na več kot 140 žensk, ki so leta 1911 umrle v požaru v

newyorški tekstilni tovarni.

Ob dnevu žena je Občina Ilirska Bistrica vse ženske povabila na koncert vrhunske citrarke Tanje Zajc Zupan z gosti. Obiskovalci, med katerimi je bilo kar nekaj moških, so bili nad koncer-

tom navdušeni. Poleg nežne melodije citer Tanje Zajc Zupan sta program popestrila njena hči Ana in sin Domen, ki sta bila v vlogi povezovalcev večera. Pridružila pa sta se jim tudi pevka in jodlarka Brigita Vrhovnik Dorič in Boštjan Dorič. Citrarka Tanja Zajc Zupan od leta 1992 s citrami snema priredbe iz priljubljenega repertoarja svetovne glasbene zakladnice in nekaj malega tudi slovenske. Nastalo je 11 albumov in čez 100 priredb zimzele-nih uspešnic. Nedavno je prisluhnila želji mnogih ljubiteljev citer in izdala kompilacijsko zgoščenko. Izbrala je najlepše melodije z vseh njenih albumov, ki so nastali v 20 letih. Obiskovalce je nagovoril tudi župan Emil Rojc, ki je vsem ženskam čestital ob njihovem prazniku in jih povabil na ogled razstave slikarja Jožeta Šajna v Galerijo Doma na Vidmu.III

JAVNI RAZPIS ZA PODELITEV PRIZNANJ OBČINE ILIRSKA BISTRICA ZA LETO 2013

Občina Ilirska Bistrica vabi občane, krajevne skupnosti, podjetja, zavode, društva, združenja, organizacije in skupnosti, da predložijo predloge kandidatov za priznanja Občine Ilirska Bistrica za leto 2013.

Občina Ilirska Bistrica podeljuje naslednja priznanja, ki jih lahko prejmejo posamezniki, podjetja, zavodi, društva, združenja, skupine, organizacije in skupnosti:

1. NAZIV ČASTNI OBČAN Občine Ilirska Bistrica se podeljuje posameznikom, ki so **dosegli pomembne uspehe in zasluge** na gospodarskem, znanstvenem, umetniškem, kulturnem, športnem, vzgojno-izobraževalnem, humanitarnem ter raznih drugih področjih človekove ustvarjalnosti in so s svojim delom prispevali k napredku, razvoju in ugledu občine. Naziv častni občan se lahko podeli tudi posthumno.

2. ZLATA PLAKETA Občine Ilirska Bistrica se podeljuje **za življenjsko delo** na posameznem področju, posamezne vrhunske dosežke, izkazano izredno požrtvovalnost, hrabrost in človekoljubnost ob izrednih dogodkih. Zlata plaketa Občine Ilirska Bistrica se podeljuje tudi **za najmanj petnajst let dela in sodelovanja**, s čimer so predlagani kandidati prispevali k izboljšavam za posamezna področja, tako da so s svojim neposrednim delom pripomogli k avtonomiji posameznega strokovnega področja; prispevali k razvoju in obogatitvi posameznega področja z aktivnim sodelovanjem; prispevali k utrjevanju človekovih pravic in dostojanstva; prispevali k napredku na področju zdravstvene in socialne problematike; za raziskovalno, umetniško, vzgojno, izobraževalno in publicistično delo, ki ima poseben pomen za razvoj posamezne vrste dejavnosti v Občini Ilirska Bistrica.

3. SREBRNA PLAKETA Občine Ilirska Bistrica se podeljuje **za najmanj pet let dela** na posameznih področjih, s čimer so predlagani kandidati prispevali k splošnemu napredku strokovnosti; dokazali kvalitetno in strokovno delo z rezultati na posameznem področju; prispevali k tehnični in drugi izboljšavi določene stroke; izkazali dosežke na področju kakovosti proizvodov in storitev ter poslovanja, kot rezultat razvoja znanja in inovativnosti; dosegli uspehe pri odpiranju na nove trge in odpiranju novih delovnih mest; za delo na raziskovalnem, umetniškem, vzgojnem, izobraževalnem in publicističnem področju ter na področju zdravstvene in socialne problematike ali na humanitarnem področju, ki ima poseben pomen za razvoj posamezne vrste dejavnosti v Občini Ilirska Bistrica.

4. BRONASTA PLAKETA Občine Ilirska Bistrica se podeljuje **za spodbudo za nadaljnje delo** kandidatom, ki s svojim odnosom do dela, gospodarnostjo, uvajanjem racionalnih novosti, stvaritvami na knjižnem, likovnem, glasbenem področju, posebnim naporom in prizadevanji dosegajo uspehe in rezultate na raznih področjih življenja in dela, ki imajo velik pomen za Občino Ilirska Bistrica.

5. SPOMINSKA PLAKETA Občine Ilirska Bistrica se podeljuje posameznikom, podjetjem, zavodom, društvom, združenjem, skupinam, organizacijam in skupnostim **za dolgotrajno, uspešno in ustvarjalno delo ob njihovih pomembnejših jubilejih**.

Predlogi za podelitev priznanj Občine Ilirska Bistrica morajo vsebovati:

- za posameznike: pomembnejše življenjske podatke in utemeljitev predloga;
- za podjetja, zavode, društva, združenja, skupine, organizacije in skupnosti: ime, dejavnost in sedež ter utemeljitev predloga;
- navedbo, katero od priznanj naj bo kandidatu podeljeno.

Predlogi morajo biti oddani v zaprti ovojnici z oznako »Ne odpiraj–priznanja Občine Ilirska Bistrica«. Predloge za podelitev priznanj lahko predlagatelji oddajo osebno ali po pošti. Predlogi za podelitev priznanj morajo na naslov prispeti najkasneje do **6. 5. 2013, do 12.00 ure**. Predloge je potrebno do navedenega roka predložiti na naslov: Občina Ilirska Bistrica, Bazoviška cesta 14, 6250 Ilirska Bistrica.

Priznanja bodo podeljena ob občinskem prazniku »4. junij«.

Upoštevali bomo samo popolne predloge, ki bodo oddani v razpisnem roku. Komisija lahko pozove predlagatelja k morebitnemu dodatnemu pojasnilu predloga. Kontaktna oseba za posredovanje vseh informacij v zvezi s tem razpisom je Luka Špilar, Občina Ilirska Bistrica, tel. 05 71 12 331, el. pošta: luka.spilar@ilirska-bistrica.si.

Številka: 094-1/2013

Datum: 20. 3. 2013

Občina Ilirska Bistrica, Občinski svet
Komisija za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja
Predsednik Dušan Grbec

SLOVENSKI POTROŠNIKI NISO DELEŽNI ENAKIH PRAVIC KOT POTROŠNIKI DRUGIH DRŽAV ČLANIC EU

Na svetovni dan potrošnikov, ko potrošniške organizacije po vsem svetu opozarjajo na pravice potrošnikov, se Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo, med drugim odgovorno za varstvo potrošnikov, sooča z odpravo sistemskih korupcijskih tveganj na MGRT. Komisija za preprečevanje korupcije je dne 14. 2. 2013 na osnovi prijave Zavoda PIP izdala Priporočila glede odprave sistemskih korupcijskih tveganj v povezavi z javnimi razpisi o podeljevanju sredstev s širšega področja varstva potrošnikov.

V novi Evropski agendi za potrošnike iz meseca maja 2012, s sprejetjem katere želi Evropska komisija v prihodnjih letih čim bolj povečati udeležbo potrošnikov na trgu in njihovo zaupanje vanj, navaja med štirimi glavnimi cilji boljšo informiranost potrošnikov ter lažje uveljavljanje in zagotavljanje pravnega varstva. Za doseglo boljše informiranosti in zagotavljanje pravnega varstva so ključne javne službe s področja varstva potrošnikov, ki pa se v Sloveniji ne izvajajo. MGRT je tako pred kratkim razveljavil javni razpis za podelitev koncesije za izdajanje revije s področja varstva potrošnikov, z izbrano organizacijo za izvajanje javne službe svetovanje potrošnikom pa še vedno ni podpisal pogodbe.

KPK je na osnovi prijave Zavoda PIP ugotovila dalj časa trajajoče nepravilnosti, ki jih je mogoče poleg posamičnih konkretnih kršitev zakonodaje in opustitve dolžnega ravnanja in nadzorstva s strani različnih odgovornih oseb in institucij opredeliti kot dalj časa trajajoče sistemsko korupcijsko tveganje. Posledično se to odraža na slabši informiranosti slovenskega potrošnika, ki zato ni deležen enakih pravic, predvsem pravice do informiranosti, kot so jih deležni potrošniki drugih držav članic EU.

Največja odgovornost za trenutno stanje je po mnenju Zavoda PIP na Direktoratu za notranji trg znotraj Ministrstva za gospodarski razvoj in

tehnologijo »MGRT«, prej na Uradu za varstvo potrošnikov »UVP«, ki med drugim spodbuja razvoj in delovanje nevladnih potrošniških organizacij ter zagotavlja izvajanje javnih služb svetovanja. Z njegovim delom sta sicer lahko zadovoljni dve medsebojno povezani potrošniški organizaciji, ki sta samo od MGRT in UVP za svoje delovanje od 2003 dalje prejeli več kot 3 mio €, hkrati so pa ostale potrošniške organizacije večinoma propadle oziroma delujejo v zelo omejenem obsegu.

Kot je razvidno tudi iz Priporočil KPK, je tako velik finančni uspeh dveh medsebojno povezanih organizacij vprašljiv oziroma tudi posledica konkretnih kršitev zakonodaje in opustitve dolžnega ravnanja. Zavod PIP meni, da je najbolj evidenten primer kršitve zakonodaje financiranje slovenskega Evropskega potrošniškega centra »EPC« od 2007 dalje, ki ga v skladu s Sklepom št. 1926/2006/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. 12. 2006 ter Resolucijo o nacionalnem programu varstva potrošnikov sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija, vsaka do največ 50 %. V skladu s predpisi bi organizacija, ki je nosilec EPC, morala naprej biti izbrana na slovenskem javnem razpisu »odgovoren MGRT« **in šele zatem na evropskem javnem razpisu »odgovorna** Executive agency for health and consumers«. MGRT bi moral izbrani organizaciji na slovenskem razpisu, šele po izboru, izdati finančno izjavo s katero garantira, da bo sofinancirala izbrano organizacijo in ji predati razpisno dokumentacijo potrebno za prijavo na evropski razpis. Ta dokumentacija se nahaja v bazi CIRCA in ni prosto dostopna, dostopna je le pooblaščenim uradnim osebam MGRT.

MGRT in prej UVP sta po navedbah Zavoda PIP, ki temeljijo na listinskih dokazih, postopala ravno obratno. Najprej sta od 2007 dalje brez ustrezne pravne podlage Zvezi potrošnikov Slovenije »ZPS«, ki je nosilka EPC, izdala finančno

izjavo in brez ustrezne pravne podlage izdala razpisno dokumentacijo, ki jo je ZPS potrebovala za prijavo na evropski razpis. Po izboru na evropskem razpisu je bil objavljen slovenski javni razpis, kjer je prijavitelj moral izkazati, da ima zagotovljena finančna sredstva s strani EU. Gre za pogoj, ki ga je lahko zaradi spornih ravnanj MGRT in prej UVP izpolnila zgolj ZPS. 15. 3. 2007 izdana Finančna izjava s strani UVP, 16. 5. 2008 objavljen slovenski javni razpis. 24. 09. 2009 izdana Finančna izjava s strani UVP, 12. 3. 2010 objavljen slovenski javni razpis. 6. 9. 2011 izdana Finančna izjava s strani UVP, 20. 7. 2012 objavljen slovenski javni razpis. Vse navedene finančne izjave Republike Slovenije, namenjene razpisu na EU ravni, so bile izdane pred slovenskim javnim razpisom, torej v nasprotju s predpisi. Zavod PIP je v obdobju med 7.8.2012 in 11. 1. 2013 vsaj petnajst-krat pisno o svojih ugotovitvah skupaj z vsemi listinskimi dokazi obvestil ministra Žerjavo in generalnega direktorja Pšeničnika. Kljub temu je minister Žerjav 16. 11. 2012 na javnem razpisu za sofinanciranje delovanja EPC za leto 2012 in 2013 s sklepom izbral ZPS, ki je 17. 12. 2012 že prejela 97.400 EUR. Do danes po podatkih Zavoda PIP, minister Žerjav, kljub temu, da je bil obveščen o nepravilnostih, ni preklinal izbora, zahteval vrnitve javnih sredstev in naznanil uradnih oseb MGRT organom pregona. Zato je Zavod PIP sledil ugotovitvam v Priporočilih KPK in zoper uradni osebi MGRT vložil kazensko ovadbo zaradi utemeljenega suma storitve kaznivega dejanja oškodovanja javnih sredstev. Tudi to je Republika Slovenija.

DODATNE INFORMACIJE:

Zavod PIP

telefon 02/ 234 21 46

e-mail: pip@zavodpip.si

ZDRAVSTVENA USTREZNOST PITNE VODE IZ VODNIH SISTEMOV, S KATERIMI UPRAVLJAJO KRAJEVNE SKUPNOSTI V LETU 2012

V občini Ilirska Bistrica je bilo v letu 2012 registriranih sedem lokalnih vodnih virov, ki služijo kot javni vodni vir. To so Vrbovo, Vrbica, Jablanica, Trpčane, Kuteževo, Zabiče in Podgraje. S pitno vodo oskrbujejo prebivalce vasi, kjer se vodni viri nahajajo. Z obnovo vodovodnega sistema so nadaljevali v Trpčanah in Zabičah, z obnovitvenimi deli pa so pričeli tudi v Podgrajah. Na vseh treh sistemih notranji nadzor po sistemu HACCP ni urejen, dejavniki tveganja se ne obvladujejo, zato tudi uporabniki nimajo zagotovljene zdravstveno ustrezne pitne vode. Na vseh sistemih je potekalo spremljanje kakovosti pitne vode. Mikrobiološke in kemične analize je izvajal Zavod za zdravstveno varstvo Koper.

Vsi sistemi, razen Vrbice so bili vključeni v državni monitoring pitne vode, ki ga zagotavlja Ministrstvo za zdravje in ministrstvo za okolje in prostor RS.

V spodnji tabeli so prikazani rezultati posameznih analiz za posamezni vodovod v okviru notranjega nadzora in državnega monitoringa.

VODOVOD	NOTRANJI NADZOR				DRŽAVNI MONITORING			
	Mikrobiološke analize		Fizikalno kemične analize		Mikrobiološke analize		Fizikalno kemične analize	
	ustrezne	Neustrezne	ustrezne	Neustrezne	ustrezne	Neustrezne	ustrezne	Neustrezne
VRBOVO	3	1	1	0	2	0	2	0
VRBICA	3	1	1	0	-	-	-	-
JABLANICA	3	1	1	0	2	0	2	0
TRPČANE	3	3	1	0	2	2	2	0
KUTEŽEVO	3	0	1	0	2	0	2	0
ZABIČE	2	2	1	0	2	1	2	0
PODGRAJE	3	3	1	0	2	2	2	0

Prisotnost bakterij iz rodu E.coli, enterokoki in koliformne bakterije, so bile prisotne na vodovodnem sistemu Trpčane, Zabiče in Podgraje, kjer se za preskrbo uporablja surova voda, neobdelana voda.

Skladno z določili Pravilnika o pitni vodi (Ur.l. RS 19/04, 35/04, 26/06, 95/06, 25/09) in vsebino strokovnih priporočil Inštituta za varovanje zdravja RS, pa bodo uporabniki pitne vode iz lokalnih vodnih virov v občini Ilirska Bistrica v letu 2013, glede kakovosti in ukrepov, povezanih s kakovostjo vode, obveščeni v letu 2013 na naslednji način.

ZAHTEVA	NAČIN OBVEŠČANJA	ČAS OBVESTILA
9. člen: v primeru, ko je vzrok neskladnosti pitne vode hišno vodovodno omrežje ali njegovo vzdrževanje	Osebnostno s krajšim dopisom stranki	V roku sedmih dni od ugotovitve neskladja
21. člen: v primeru omejitve ali prepovedi uporabe pitne vode	Po telefonu ustanovam posebnega pomena, na Radiu 94, na spletni strani Občine Ilirska Bistrica, na oglasnih deskah v vasi	V roku dveh ur po ugotovitvi vzroka obolenj
22. člen: v primeru, kadar se izvajajo ukrepi za odpravo neskladnosti	Na oglasnih deskah, na Radiu 94, na spletni strani Občine Ilirska Bistrica, po telefonu objekte posebnega pomena	Najkasneje v enem dnevu
31. člen: v primeru odstopanja	Na oglasnih deskah, na Radiu 94, na spletni strani Občine Ilirska Bistrica, pisno objekte posebnega pomena	V sedmih dneh po pridobitvi dovoljenja
34. člen: obveščanje v skladu z načrtom notranjega nadzora	Na oglasnih deskah, na spletni strani Občine Ilirska Bistrica, v lokalnih glasilih	Enkrat letno

Na radiu 94 se uporabnike obvešča dva dni po ugotovitvi neskladja in nato še v času prvega konca tedna (sobota, nedelja). Ukrep velja do preklica.

Andreja Rebec, dipl. san. inž.

14. IZREDNA SEJA OBČINSKEGA SVETA

Na 14. izredni seji, ki je potekala 21. 4. 2013, so svetniki obravnavali in potrdili sklep o brezplačnem prenosu nepremičnin z lastništva Republike Slovenije na Občino Ilirska Bistrica. Kot je pojasnil župan, so z Ministrstva za obrambo RS dobili predlog, da neodplačno prenesejo določene nepremičnine v Ilirski Bistrici z države na občino. Predvsem gre tukaj za določene ceste v industrijski coni Trnovo, objekt v uporabi civilne zaščite, objekt zobne ambulante v Rozmanovi ulici, dostopna pot in sam objekt kurilnice in menze v sklopu vojaških objektov ter cesto na ulici IV. armije, ki vodi do Gimnazije Ilirska Bistrica. Ob delovnem obisku vlade RS v sklopu obiska Notranjsko-kraške statistične regije pa se je občina dogovarjala tudi o prenosu starih skladišč in vmesnih prostorov nekdanje vojašnice v Ilirski Bistrici, z Ministrstva za šolstvo, znanost, kulturo in šport na občino. Stvari pa so nekoliko zapletle, saj naj bi Gimnazija Ilirska Bistrica zahtevala ureditev še dodatnega parkirišča.

V nadaljevanju so svetniki obravnavali sklep o začasnem financiranju Občine Ilirska Bistrica za april–junij 2013. Kot smo že poročali, občinski svet Odloka o proračunu za Občino ilirsko Bistrico v letu 2013 še ni sprejel, zato se je občina za obdobje januar–marec financirala po načelu začasnega financiranja, za kar je odločitev sprejel župan, skladno z Zakonom o javnih financah. Pri začasnem financiranju za nadaljnje obdobje pa je potreben sklep občinskega sveta. Na predlog župana so tako svetniki potrdili podaljšanje obdobja začasnega financiranja še za dodatne tri mesece.^{III}

Obveščamo vas, da je Občina Ilirska Bistrica podpisala koncesijsko pogodbo za opravljanje gospodarske javne službe dobave, postavitve, vzdrževanja in izvajanja javne razsvetljave v Občini Ilirska Bistrica s koncesionarjem JAVNA RAZSVETLJAVA, d. d., Litijska cesta 263, 1261 Ljubljana Dobrunje. Koncesija je podeljena za dobo 20 let.

Napake na delovanju omrežja javne razsvetljave lahko uporabniki - občani prijavijo koncesionarju na sledeč način:

spletna stran <http://www.jrl.si/prijava-napak>,
e-pošta: info@jr-lj.si,
telefon: +386 01/58-63-600,
faks: +386 01/54-29-400.

OBVESTILO V ZVEZI S POSTOPKOM NASTAVITVE ZEMLJIŠKE KNJIGE ZA KATASTRSKO OBČINO PREGARJE

Okrajno sodišče v Ilirski Bistrici, Bazoviška cesta 22, 6250 Ilirska Bistrica, obvešča vse zainteresirane, da je bil dne 29. 3. 2013 na portalu elektronske zemljiške knjige (<https://evlozisce.sodisce.si/esodstvo/index.html>) objavljen

OKLIC o javni razgrnitvi popisnih listov

Z oklicem je sodišče v skladu z Zakonom o zemljiški knjigi (ZZK-1) obvestilo udeležence postopka (ter vse zainteresirane):

- da bodo z dnem 29. 3. 2013 pri Okrajnem sodišču v Ilirski Bistrici, Bazoviška cesta 22, 6250 Ilirska Bistrica, v sobi št. 16, javno razgrnjeni popisni listi, sestavljeni na podlagi podatkov, ugotovljenih v postopku nastavitve zemljiške knjige za k.o. Pregarje ter zapisniki o ugotovitvah in kopije katastrskih načrtov;
- da bo javna razgrnitev trajala od 29. 3. 2013 do vključno 30. 4. 2013, vsak delovni dan sodišča, in sicer ponedeljek, torek in četrtek od 9.00 do 12.00 in od 14.00 do 16.00, sredo od 9.00 do 12.00 in od 14.00 do 16.30 in petek od 9.00 do 12.00 in od 14.00 do 15.30, in bo zaključena z iztekom delovnega dne sodišča dne 30. 4. 2013;
- da bo predsednica komisija v času javne razgrnitve na razpolago 5., 11., 12., 19. in 26. aprila 2013 za pojasnjevanje in dodatno ugotavljanje podatkov,
- ter pozvalo vse osebe, ki imajo pravni interes za vpis, da v primeru, če nasprotujejo podatkom, ugotovljenim v razgrnjenih popisnih listih, v enem mesecu po koncu javne razgrnitve, ugovarjajo razgrnjenim podatkom.

Za vse dodatne informacije se obrnite neposredno na Okrajno sodišče v Ilirski Bistrici.

*Predsednica komisije:
sodnica mag. Mirjana Reberc, l.r.*

ZA POŽARNO VARSTVO OKOLJA SMO ODGOVORNI VSI: KURITI ALI NE KURITI, TO JE SEDAJ VPRAŠANJE ...

Požar je ena od najhujših nezgod, ki se lahko pripeti v naravnem okolju. Lani poleti smo se lahko znova prepričali, da se z ognjem v naravi ne gre igrati. Sezona požarov v naravi se v zadnjih letih zaradi toplih in suhih pomladi ter jeseni podaljšuje. Podnebne spremembe, ki prinašajo vse višje poletne temperature in daljša sušna obdobja, nas bodo prisilile, da bomo morali ekologiji in varstvu okolja nameniti veliko večjo pozornost ter spremeniti miselnost in ravnanje.

Na območju Kraškega gozdnogospodarskega območja je v letu 2012 v naravnem okolju zagorelo vsaj 108-krat in skupaj upepelilo 717 hektarov narave – če bi združili vse požare v en krožen požar, bi ta imel premer 3.022 m. Najpogostejši vzroki za te požare so železnica, uporaba odprtega ognja (žar, taborni ogenj ipd.), kurjenje in sežiganje odmrle biomase, odmetavanje cigaretnih ogorkov ter odlaganje vročega pepela in gorljivih snovi.

Številni požari torej nastanejo že spomladi, ko pričnemo urejati okolico hiš, vrtove, njive, pašnike. Najdemo se pred zagato, kam z vsemi zelenimi oziroma biološkimi odpadki in se jih ne preveč premišljeno poskusimo znebiti tako, da jih zakurimo. In že se gost dim vije po okolici, veter ga odnese tudi v naselja in smradi ter duši vse živo. Ob tem velja: kjer je dim, so tudi trdni delci (PM). Ti dražijo dihala in ljudi silijo h kašljanju ter povzročajo pekoč občutek v prsih, ob redni dolgotrajni izpostavljenosti pa povzročajo cel kup bolezni. Posebej skrb vzbujajoče je dejstvo, da se zaradi ognja, ki ne razvije dovolj visoke temperature, v zrak sproščajo strupeni plini, dim ter saje, ki so po dognanjih strokovnjakov strupeni in rakotvorni.

Kurjenje rastlinskih ostankov na prostem prinese negativne posledice tudi za tla oziroma rodovitno prst. Visoka temperatura plamenov povzroča, da poleg odmrle biomase, ki jo želimo sežgati, popolnoma propadejo občutljive

vrste kmetijskih rastlin, ki bi jih še želeli obdržati. Ogenj in visoke temperature celo stimulirajo razvoj semena nekaterih trdovratnih plevelov, ki se jih bomo s težavo, predvsem pa z višjimi stroški znebili. Površina po sežiganju sicer z zakasnitvijo ozeleni, toda botanična sestava vzniklih rastlin bo na takšnih površinah po biološki in krmni vrednosti bistveno slabša.

V zgornjem sloju tal je največja količina koristnih mikroorganizmov, ki iz organskih ostankov v procesu humifikacije proizvajajo rastlinam potreben humus. V tem sloju so tudi drobnoživke, ki skrbijo za proizvodnjo in strukturo humusa ter strukturo tal. Visoke temperature uničijo velik del drobnoživk in humusa v tleh, tla brez humusa pa so praktično nerodovitna. Požgana tla na pobočjih so ob večjem deževju veliko bolj izpostavljena eroziji.

Če želimo ohranjati naravno rodovitnost tal, moramo čim več organskih ostankov zaorati v zemljo. Za vzdrževanje kulturne

krajine je organsko maso bolj primerno podorati, redno pokositi, zmulčiti, kompostirati ali predelati v biomaso, kot pa sežgati na prostem. Prav tako velja opozorilo, da mora imetnik odpadkov, če se odloči, da jih bo predal pristojnim komunalnim službam, zagotoviti, da so primerno ločeni in ne pomešani, zato da jih bo možno pozneje predelati.

Zaskrbljujoče je tudi dejstvo, da nekateri posamezniki celo ob razglašeni določeni stopnji požarne ogroženosti le-te ne spoštujejo. Trenutek neprevидnosti in precenjevanje lastnih sposobnosti sta lahko kriva, da ogenj preide na področje, ki ga ne želi požgati, kar lahko povzroči veliko materialno škodo in ogrozi človeška in živalska življenja. Seveda pa k večji požarni varnosti naravnega okolja ne bo pripomogla zgolj večja premišljenost neznanih storilcev. Vsi lahko postanemo varuhi narave, npr. tako, da takoj, ko v naravi opazimo sumljiv dim, pokličemo 112. **III Bogdan Magajna, ZGS OE Sežana**

V Zavodu za gozdove Slovenije v okviru protipožarne preventive postavljamo opozorilne table, gradimo in vzdržujemo protipožarne preseke, kar je v celoti financirano iz državnega proračuna.

TRADICIONALNO ROMANJE BISTRIŠKIH KMETOV

Bistriški kmetje se vsako leto združimo na nekaj izletih pri odkrivanju slovenskih lepot. Že četrto leto zapored smo za materinski dan organizirali romanje na Brezje. Letos je to bilo na oljčno nedeljo, ko se je v cerkvi na Brezjah kar trlo ljudi. Čeprav je bilo napovedano močno sneženje, se nas je zbralo 45. Po blagoslovu oljčnih vejic ter butarice smo se udeležili slovesne svete maše ter odšli na odkrivanje lepote gornje Gorenjske in sicer gorenjske Radol'ce.

Med mašo smo občudovali raznovrstne butarice, mnoge so prekašale mojo domišljijo. Po obilnem kosilu v starem delu Radovljice smo si ogledali umetnost izdelovanja lectarjevih izdelkov, od src, harmonik, hišic in ostalega.

V strahu pred neprijetnim vremenom smo skorajda brez postanka pohiteli proti Brezjam, kjer smo se udeležili svete maše v natrpani cerkvi. Po maši smo na Brezjah pojedli pravo kmečko pojedino. Presenečeni smo ugotovili, da so vse radovljiške znamenitosti na enem trgu, ki je dejansko zelo majhen. Vsaka stavba je tako rekoč neka arhitekturna in zgodovinska znamenitost. Najprej smo odšli mimo rojstne hiše Antona Tomaža Linhartarja. Ogledali smo si Lectarjevo hišo, ki je najstarejša radovljiška gostilna in v kateri lectarjevo testo izdelujejo po starem receptu. Ko zamesijo maso, se mora ves teden

hladiti, preden naredijo iz nje posamezne oblike testa z modelčki za kekse. Nato vsako testo obarvajo z živilskimi barvami, nakar se obarvano testo suši en dan. Sledi krašenje posameznega testa in znova sušenje. Za vsako majhno testo se porabi izredno veliko časa ter predvsem izkaže izredno veliko likovno spretnost.

Ogledali smo si tudi značilne gorenjske hiše – Vidičevo hišo iz 17. stoletja, kjer je bila nekdanja tovarna nogavic in pletenin in se je občasno uporabljala celo kot mestna hiša, danes je urejena v kavarno z najboljšim sladoledom v mestu. Najstarejša hiša v Radovljici je Šivčeva hiša, kjer je danes galerija in poročna dvorana. Najbolj nenavadna stavba pa je Malijeva hiša, kjer je nekdanja strojarska delavnica za izdelovanje krzna, znana pa je po sramotilnem stebri oziroma prangerju – dejansko gre za klopco med dvema stebroma pod pomolom.

Zagotovo mora vsakdo, ki je v Radovljici, tudi na ogled Graščine iz 16. stoletja, kjer je v pritličju glasbena šola in zbirka maket letal, v nadstropju pa čebelarški muzej in zbirka Antona Tomaža Linhartarja. Ker vsi poznamo komediji Ta veseli dan ali Matiček se ženi in Županovo Micko, so nam v muzeju predstavili še številne druge stvari o Linhartu. Zagotovo je bilo vsem novost

to, da so leta 2010 po naključju v eni od avstrijskih knjižnic odkrili dejansko podobo Antona Tomaža Linhartarja. Vedno je bil namreč upodobljen samo kot bakrorez njegovega profila, danes pa je znan celo njegov obraz. Nazadnje smo si ogledali še Čebelarški muzej, saj imamo v Ilirski Bistrici znanega čebelarja Antona Žnideršiča, muzej v Radovljici pa je posvečen bolj kot ne Antonu Janši. Predstavljeni so začetki čebelarstva v debljih, nato so na ogled številne končnice, ki so unikatne za Slovenijo – samo Slovenci smo končnice obarvali in na njih upodobili predvsem cerkvene podobe in podobe iz resničnega življenja. Na ogled je tudi nekaj neverjetnih stvaritev čebelnjakov v obliki graščin in podobnega. Kdor ni veliko vedel o čebelah, je s tega izleta zagotovo odšel domov z veliko novega znanja. Saj so prikazali tudi video posnetek o Kranjski čebeli, celem življenjskem ciklu in vzreji čebel.

Poslovili smo se še s tremi prisrčnimi dogodki – med našimi vsakoletnimi udeleženci je en par praznoval 50-letnico skupnega življenja, čestitamo Ani in Janku Prelec, čestitke gredo tudi organizatorju Antonu Tonju Janežiču za prevzeto vodstvo društva Sožitje za neverjetno doseženo prvo mesto članic DPM PIP na regijskem kvizu Mladi in kmetijstvo. **III Špela Sedmak**

O TRAJNOSTI V PREHRANI

Da je trajnostni razvoj zelo pomemben, govorijo vse pomembne, tudi politične, strategije in ljudje. Govoričenje o njem pa sami vsebini ni naredilo usluge, saj smo ljudje zelo praktičnega uma – kar ne razumemo, sploh če ne vemo kakšna je naša vloga pri tem, prenesemo na tiste, ki odločajo. Enostavno je preložiti odgovornost na druge, zlasti če ne vemo najbolje za kaj naj bi bili pravzaprav odgovorni. A vsaka celota je sestavljena iz majhnih delcev, ki jih oblikujemo, delamo, mislimo le mi in samo mi. Mi imamo moč, da uporabljamo zdrave jedi; obleke, ki jih niso naredili sužnji; dobrine, ki ne vsebujejo strupenih snovi. Le mi se odločamo, kdaj bomo šli peš, kdaj in kako bomo zavrgli odpadke, kdaj in zakaj bomo pomagali sosеду, ...

Zato smo v Parku Škocjanske jame, Slovenija, v okviru UNESCO programa MAB osnovali izobraževanje za trajnostni razvoj, ki ga bomo izvedli skladno z vsebinami projekta COMENIUS, kjer skupaj z OŠ dr. Bogomirja Magajne iz Divače in Občino Divača skušamo vpejati razumevanje trajnostnega razvoja in trajnostnega delovanja v vsakdanje življenje.

V petek, 22. 3. 2013, smo se tako z mentoricami Mreže šol parka Škocjanske jame in predstavnico deležnikov, – ostali deležniki se na ta lep sončni dan niso odzvali povabilu, - dobili na prvemu delu tega izobraževanja letos, kjer smo se podrobneje seznanili s trajnostjo v prehrani.

O uporabi načel trajnosti v prehrani kot trendu prihodnosti nam je v dveurnem predavanju spregovorila Tanja Bordon, univerzitetna diplomirana inženirka kmetijstva in specialistka klinične dietetike, ki je kot dober primer na poti k načelom trajnosti v prehrani že uvodoma omenila blagovno znamko Gostilna Slovenija.

Razložila je, da je trajnost način življenja, ki se na področju prehrane povezuje predvsem s koncepti lokalno, sveže in sezonsko. Trajnost je preprosto poštenost, pravi. Je razvoj, ki naj

zadovolji današnje potrebe ljudi, a ne na račun prihodnjih generacij.

Tako sta prednosti lokalnega in ekološkega kmetovanja ohranjanje okolja (narava, pitna voda, biotska pestrost, majhni izpusti CO₂) in zagotavljanje višje kvalitete živil, ki so pridelana brez kemičnih gnojil, pesticidov in gensko spremenjenih organizmov. Povpraševanje po ekoloških živilih, pravi, se v Evropi in Severni Ameriki, kjer kraljujejo t. i. civilizacijske bolezni, ki izhajajo iz sedečega dela, vsako leto povečuje za 10 %. Največ ekoloških živil na prebivalca porabijo v severni Evropi. V Sloveniji je letna rast prometa z ekološkimi živili 15-odstotna, pri čemer slovenski kmetje zagotavljajo le 20-odstotni delež od povpraševanja. Kot oviro naši kmetje omenjajo birokracijo in tako mnogokrat na povpraševanje sploh ne oddajajo ponudb, tudi zaradi nezmožnosti zagotavljanja zelenih količin in sezonskih nihanj. Zanimiv je tudi podatek, da Republika Slovenija v svojih dokumentih predvideva posebna skrb za zdravo prehrano ogroženih skupin (otrok, starostnikov), kar je voda na mlin ekološkim živilom. S konvencionalno prehrano se namreč v telesih otrok nabira 9-krat več organofosfatov kot pri ekološki.

Trajnost v prehrani pa se ne zaključuje pri tem, je povedala Bordonova. Potrošniki, ki sledijo načelom trajnosti, želijo več kot le ekološko. Želijo pošteno plačilo za kmeta in vse vpletene, ne želijo izkoriščanja zaposlenih ali celo otrok, želijo kmetovanje, ki ne bo obremenjevalo okolja, kajti konvencionalno kmetovanje ga precej. 52 % letnih izpustov CO₂ odpade na kmetijstvo (44 % na živinorejo, 8 % na poljedelstvo). Poleg tega prehranska veriga povzroči še 6 % izpustov CO₂ s predelavo živil, 13 % z

njihovo distribucijo (5 % s pakiranjem, 4 % s transportom, 4 % drugo), 29 % pa odpade na dejavnosti potrošnika z živili (9 % segrevanje živil v kuhinji, 6 % hlajenje, 3 % kuhanje). Ker dnevno vsak od nas poje 2 kg živil, v Sloveniji to pomeni potrebo po 4.000 tonah živil na dan. Iz navedenih podatkov izhaja, da prehrana ni zanemarljiv faktor obremenjevanja okolja in zato kliče po trajnostnem ravnanju. Slednjega opredeljujejo štiri dimenzije: ekološka, ekonomska, socialna in zdravstvena.

Cilj prve je doseči ekološko stabilnost in ohranitev biodiverzitete. Ta cilj bomo dosegli: 1) z zmanjšanjem porabe mesa, saj je živinoreja velik onesnaževalec; 2) če bomo hrano pridelovali ekološko in lokalno, saj je konvencionalno kmetijstvo problematično z vidika ohranjanja biodiverzitete, onesnaževanja vode in izpustov CO₂, z lokalno pridelavo pa denar ostaja doma in ni negativnih učinkov transporta; 3) če bomo jedli sezonsko hrano, s čimer bomo omejili izpuste toplogrednih plinov; 4) in z zmanjšanjem odpadkov.

Ekonomska trajnost bomo dosegli s primerljivimi in poštenimi cenami za proizvajalce in kupce, socialno pa s pošteno trgovino in uživanjem obrokov v prijetnem in sproščenem okolju. Cilj zdravstvene dimenzije trajnosti v prehrani je zaščita pred t. i. civilizacijskimi boleznimi.

V pogovoru s predavateljico smo poudarili, da marsikaj od tega že počnemo, so že počele naše mame in stare mame. Pri novodobnem stremenju k trajnosti v prehrani gre za to, da si nekdanje prakse spet priključimo v spomin, ne nasedamo preveč reklamam in začnemo spet živeti na trajnostni način. In pri tem ni nič narobe, če se pregrešimo, bistveno je, da globalno začnemo spet delovati v tej smeri.

Izobraževanje bomo nadaljevali s predavanjem o zdravi prehrani, 5. 4. 2013 ob 15h v Promocijsko kongresnem centru Pr Nanetovh. Vabljeni! **III Po uvodu mag. Vanje Debevec Gerjevič in predavanju Tanje Bordon povzela: Darja Kranjc**

TRI SESTRE

FIŽOL

Fižol je rastlina, splošno znana kot ena od treh sester (v slovenščini bi bilo bolje uporabiti besede brat in dve sestri), če v skupino združimo koruzo, fižol in buče.

Fižol prihaja iz novega sveta, za nas, vrtničarje, je zanimiv predvsem kot stročji fižol, tako svežega in dobrega, kot je pridelan na lastnem vrtu, ne moremo kupiti. Pridelava je razmeroma enostavna, mogoče je treba opozoriti na visoki fižol, ki je zahtevnejši in zahteva obilnejše gnojenje, dosledno oskrbo, oporo in ne prenaša burje. Moje mišljenje je, da ni primeren za vzgojo za začetnike. Fižol ima nekaj posebnosti, ker spada v družino metuljnic in je sposoben s pomočjo bakterij sam vezati dušik iz zraka, ga z dušičnimi gnojili gnojimo le ob setvi (70 g na m² standardnega mineralnega gnojila oziroma dvojno količino, če uporabljamo ekološko gnojilo), kasneje so njegove potrebe po dušiku manjše in običajno ne gnojimo več. Preveč obilno gnojenje z dušičnimi gnojili ima za posledico močan napad uši in zmanjšano količino pridelka. Fižol za zgodnjo pridelavo sadimo v lončke v notranjih prostorih in kasneje presadimo na prosto, ko ni več nevarnosti spomladanske pozebe. Kasneje v letu lahko nizek fižol sadimo večkrat še v juliju, ter imamo preko poletja do jeseni vedno svež pridelek mladega fižola. Vedno sadimo posamezno zrno fižola, gosta setev na kupčke moti zdrav razvoj rastlin, težje tudi pobiramo, imamo manj kakovostni pridelek. Nizek fižol – nekoliko smo pozorni na bujnost sorte – sadimo 5 cm globoko in 15 cm narazen v vrsti, vrsto od vrste pa v razdalji 50 cm, kasneje redčimo rastline na 30 cm.

Vsi smo v preteklosti potrošili mnogo preveč semena. Mislim pa, da sedaj vsi vemo, da se fižola ne osipa. V deževnih letih fižol zbolí in slabše rodi, mogoče bi poiskali zamenjavo

v družini metuljnic, kjer imamo na izbiro zelo veliko okusnih rastlin. Obstajajo lepe okrasne vrste fižola, ki so tudi užitne. Bob je sicer predhodnik fižola, sedaj zaradi občutljivosti na bolezni na vrtu boba ne gojim več. Bob se uživa tudi ali predvsem v stročju, suho seme je veliko in zelo trdo, stročje dozoreva že v maju in je odlična zelenjava.

Škrlatna smiljkita, latinsko *Lotus tetragonolobus* ali novejša *Tetragonolobus purpureus*, je zanimiva, saj se uživajo vsi rastlinski deli (korenike, listje, cvetovi, stroki in, seveda, seme). Za nas so zanimivi predvsem mladi stroki zanimivega okusa. Gre za zelo lepo zdravo rastlino, nezahtevno za gojenje, pobiranje pridelka je bolj zamudno kot pri fižolu, stroki zelo hitro oleseni in postanejo neužitni. Seje se, podobno kot fižol, na razdaljo od 20 do 25 cm.

Soja ni samo industrijska rastlina, lahko nam zamenja fižol in celo meso. Uživamo jo kot mlado, še ne dozorelo sojo v zrnju ali suho zrnje. Pri meni nima bolezni ne škodljivcev, pridelki so obilni, luščimo jo lahko s kombajnom, način pridelave pa je podoben fižolu.

Grah lahko pridelujemo tudi v stročju, le ustrezno sorto moramo izbrati, pridelek pridobimo pred fižolom, je pa grah podvržen boleznim. Imamo tudi bolj odporne sorte, na primer sorte graha za prehrano živali, ki pa so enako primerne tudi za ljudi. Delo z grahom je bolj zamudno. Okrasni grahi lepo cvetijo, niso pa užitni.

Ostale stročnice, kot npr. čičerika, so primernejše za tople kraje; delo z lečo je na vrtu preveč zamudno, enako velja za čičeriko.

Metuljnicam ali stročnicam včasih rečemo s prevzeto besedo leguminoze, le-te nam veliko nudijo, izboljšujejo zemljo, žal je naravni vnos dušika po naravni poti nezadosten za večje pridelke, včasih gnojimo z dušikom tudi metuljnicam, kakor tudi kulturi, ki sledi kolobarju. Vrtne rastline so vzgojene od ljudi in odvisne od ljudi, ne smemo jih izstradati, če hočemo obilne in zdrave pridelke.

Metuljnice za prehrano živali, kot je lucerna, imajo večji vnos dušika v zemljo. Pri metuljnicah ne poznam hibrida, zato lahko pridelujemo svoje seme. **III Frane**

SIB
INSTALACIJE d.o.o.
www.instalacije-sib.si

gsm: 041 714 394
e-mail: sibist@siol.net

Jablanica 12. 6250 Il. Bistrica
tel. 05/ 714 85 15. fax: 05/ 714 85 16

ogrevanje * vodovod * solarni sistemi
talno gretje * klimatizacija *
toplotne črpalke * adaptacije kopalnic

PRVA JAVNA PODELITEV ZNAKA »ŠOLSKI EKOVRT« V PROGRAMU ŠOLSKI EKOVRTOVI

Šolski ekovrtovi – program, ki poteka pod okriljem Inštituta za trajnostni razvoj, je 7. marca stopil korak naprej. Inštitut je namreč skupaj z ministrom za kmetijstvo in okolje, g. Francem Bogovičem in ambasadorico programa go. Manco Košir, prvič javno podelil znak »ŠOLSKI EKOVRT« (častna listina in izjava) 22 najbolj prizadevnim vrtcem, osnovnim in srednjim šolam, ki so v zadnjih dveh letih, od kar program poteka, ustvarili številne ekogredice in ekosadovnjake ter pri tem sledili merilom ekološkega kmetovanja in varovanja narave. Znak je pridobila tudi OŠ Dragotina Ketteja iz Ilirske Bistrice.

Znak ni le »navaden« znak. S pridobitvijo so se šole in vrtci obvezali, da nadaljujejo z upoštevanjem temeljnih načel šolskega/vrtčevskega ekovrtnar-

jenja: organske odpadke zbirajo in jih ustrezno kompostirajo, uporabljajo ekološka semena ali kemično netretirana, izdelan imajo osnoven načrt kolobarjenja, rastline gnojijo z organskimi gnojili ter v ekovrtu ne uporabljajo nobenih kemično-sintetičnih pesticidov

in mineralnih gnojil. Seveda ne pozabijo na trajnostno gospodarjenje z vodo ter ločeno zbiranje vseh ostalih odpadkov, ne le organskih.

Dobitniki se bodo tako odslej lahko pohvalili, da imajo v svoji vrtčevski ali šolski okolici svoj ekovrt, ki je vzorno učno in vzgojno orodje, za katerega so dobili priznanje, predvsem pa za možnost, ki so jo z ekovrtom dali našim nadobudnim otrokom in mladostnikom.

V programu Šolski ekovrtovi v letošnjem šolskem letu sodeluje 81 slovenskih vrtcev, osnovnih in srednjih šol ter dijaških domov, zato je prva podelitev potrditev dobrega preteklega dela in sodelovanja članov in koordinatorja programa.

Izvajalec programa Šolski ekovrtovi: Inštitut za trajnostni razvoj (www.itr.si)

ŠTAFETA SEMEN

Društvo za razvoj podeželja med Snežnikom in Nanosom bo 16. 4. 2013, v času sejemske tržnice na *Placu* v Ilirski Bistrici, organiziralo pozitivno točko izmenjave semen v okviru Štafete semen, ki jo organizira EKOCI po vsej Sloveniji.

Ta izmenjava bo potekala na stojnici društva v okviru sejma, ki bo potekal tega dne. Semena bo mogoče izmenjavati ves čas sejma, to je od 8. ure do 14. ure. Glede sejanja in semen bo poskrbljeno tudi za strokovne nasvete. Vabimo vse občane, ki imajo stara semena, da se udeležijo izmenjave.

»ČRNE« SEČNJE

V današnjem času, ko ljudem, glede na gospodarsko stanje, predvsem primanjkuje denarnih sredstev, so poseki brez odobritve oziroma črne sečnje vse bolj pogosti. Gozdarski uslužbenci se s temi težavami srečujejo praktično vsak dan; storilci, ki so to naredili, pa so v večini primerov znani.

Pri označevanju drevja za posek se v praksi vrednoti tako, da se vsako drevo v prsni višini 1,3 m od tal označi z rdečo piko in poda žig, ki mora po posekanem drevesu ostati viden. Vsak lastnik gozdnega zemljišča in tudi drugi se morajo zavedati, da s tem, ko posekajo neoznačena drevesa brez odobritve, sestojem povzročajo škodo. Po naši zakonodaji imajo lastniki gozdov možnost sodelovanja z gozdarskimi uslužbenci pri izvajanju označevanja drevja za posek na določenem zemljišču. V primeru, da je lastnikov več, glavni lastnik enega izmed solastnikov pooblasti pri notarju, ki izda pisno potrdilo. Ko je terenski del zaključen, gozdarski uslužbenec uroči lastniku zemljišča, na katerem želi posekati, odločbo o odobritvi in bruto količini drevja, izraženega v m³.

Dejanja, kot so sečnja brez vsakršnih dokazil, neoznačenih dreves, izvedba sečnje na drugem zasebnem zemljišču so protizakonita in vredna takojšnjih sankcij. Res je, da ljudje močno stremijo h količini, ne zavedajo pa se, koliko časa potrebuje drevo, da doseže takšno količino. **III Patrik Tomšič, inž.**

ALU-TERMO OKNA, VRATA

- ♦ s termo členom
- ♦ trojno tesnenje

www.aluslav.si

041-544-687

Slavko Smrdelj s.p.
Partizanski hrib 12
6250 Ilirska bistrica
email: aluslav@gmail.com
fax: 059-052-741

60 LET TABORNIŠTVA V ILIRSKI BISTRICI

Leto 2013 je za bistriške tabornike praznično leto, saj obeležujemo častljivih 60 let neprekinjenega delovanja taborniške organizacije.

Začetki tabornišтва v Ilirski Bistrici segajo v leto 1952, ko je na pobudo Franca Muniha, ravnatelja tedanje nižje gimnazije, in nekaterih učiteljev, nastala prva taborniška organizacija v naši občini. V registru tedanjega Združenja tabornikov Slovenije (danes Zveza tabornikov Slovenije), ustanovljenega 22. aprila 1951, je zabeleženo, da so 14. maja 1953 vpisali novo enoto Rod snežniških ruševcev Ilirska Bistrica, ki na ta dan uradno praznuje svoj rojstni dan, čeprav je v resnici obstajala že leto dni. Tabornišтво je prostovoljno, nepolitično in vzgojno gibanje za mlade, odprto vsem, ne glede na poreklo, raso ali prepričanje. V taborništvu je velik poudarek na medgeneracijskem sodelovanju, kjer se Rod snežniških ruševcev lahko še posebej pohvali z velikim številom grč (taborniki, stari od 27 let naprej), raziskovalcev (taborniki, stari od 21 do 27 let) in popotnikov (taborniki, stari od 15 do 21 let), ki že vrsto let v taborniškem duhu vzgajajo bistriške otroke in mladino. Članstvo roda je leta 1953 štelo 25 tabornikov, medtem ko je število v šestdesetih in sedemdesetih letih krepko preseglo 200. V zadnjih desetih letih je v register vpisanih okrog

130 ruševcev, kar je za današnje čase v poplavi številnih organizacij in društev res lepa številka. Veliki jubilej bomo ruševci obeležili z dvema večjima dogodkoma: slavnostno proslavo v Domu na Vidmu, 11. maja 2013, ter s srečanjem vseh generacij tabornikov, prijateljev tabornišтва, podpornikov in staršev zadnjega avgustovskega vikenda v Črnem Dolu. Klub Starih mačkov bo 60-letnico obeležil s planinskimi pohodi, medtem ko bosta vrhunec za naše mlajše člane rodovo taborjenje in nacionalni skavtski *jamboree* – Zlet tabornikov v Velenju.

Ruševci smo že 60 let aktivni na lokalni, državni in mednarodni ravni. Udeležujemo se številnih tekmovanj, organiziramo akcije za naše člane in širno Slovenijo, se povezujemo s sosednjimi *izviđači* s Hrvaškega in ostalih držav bivše domovine ter udeležujemo se številnih mednarodnih ekspedicij. In pri vsem tem ostajamo v svojem bistvu isti: živimo z naravo. Tako je dejal naš prvi starešina Franc Munih: »Narava nikdar ne razočara človeka. Nauči ga iznajdljivosti, vztrajnosti, skrbnosti, naveže ga nase, da nikdar ne izgubi svojih korenin. Kdor živi z naravo, ostane kljub menjavam časa mlad, odprt do sveta in do soljudi.« Taborniki ustvarjamo boljši svet. Ruševci z Vami že 60 let! **III Vesna Boštjančič, povzetki iz knjižice Zlati jubilej ruševcev**

TOPOLOVCI OBUJALI SPOMINE

Letos mineva 20 let, odkar so popolnoma utihnili stroji v Lesonitovem obratu furnirja, bolj znanem kot Topol, v »Sibiriji«, starem zgornjem delu Ilirske Bistrice. Na pobudo Ivanke in Jožeta Baše - Mišetovega, so se nekdanji sodelavci srečali na kmečkem turizmu »Janezinovi« na Ratečevem Brdu pri Ilirski Bistrici in obujali spomine pa tudi razne dogodivščine. Prijetno so jih presenetili člani skupine Kerlgci iz Jasena, ki so jih zabavali ves večer, za kar so bili nagrajeni z aplavzom. Delavka Nadja Novak je povedala: »Vsem, ki bi bili radi prišli, pa so bili iz različnih vzrokov zadržani, sporočamo, da se še srečamo.« **III Petar Nikolič**

PRIMORSKA POJE 2013 V JASENU

Že 44. revija Primorska poje, posvečena 300. obletnici velikega tolminskega punta, je pod okriljem JSKD – območne izpostave Ilirska Bistrica in društva Ahec iz Jasena prvič potekala v novozgrajenem Vaškem domu Jasen.

Glede na zastavljen program revij, so v Jasenu nastopili: Klapa Škvadra iz Dolnje Košane, MoPZ Opčine in sosednje Italije, Košanski oktet, MoPZ Lijak 1883 iz Vogrskega, ŽePZ Pristan iz Kopra in MePZ Jože Srebrnič Deskle. Polega nastopajočih so se revije udeležili predsednik Zveze pevskih zborov Primorske g. Anton Baloh, prof., tajnik Zveze pevskih zborov Primorske g. Ivan Tavčar, vodja JSKD območne Izpostave Ilirska Bistrica g. Igor Štemberger ter nekateri občinski svetniki.

Predsednik zveze je v svojem govoru pozdravil vse nastopajoče in pohvalil organizatorje revije ter jim zaželel

veliko uspeha pri nadaljnjem delu. Pohvalno pa se je izrekel tudi o dobrem sodelovanju z zborovodjo MePZ Ahec Sašem Boštjančičem.

Ljubitelji zborovskega petja so do zadnjega kotička napolnili vaški dom. Nastopajoči pevci in pevke pa so se jim oddolžili z ubranim petjem. Revijo

sta vodila in povezovala člana društva Dijana in Bojan. Veselo druženje po uradnem delu se je s petjem nadaljevalo pozno v noč. Ponovno so se izkazali soorganizatorji revije člani društva Ahec, ki so goste pogostili z narezkom, domačim pecivom in dobro kapljico. III **Petar Nikolić**

KO VAŠČANI POMAGAJO CESTARJEM, V PROMETU NI ZASTOJA

Zimo, ki je tokrat večino ljudi presenetila, saj je pokazala zobe, so vaščani Jasena pričakali pripravljeni na udarniško delo – za čiščenje snega je to zimo poskrbel predsednik KD »Ahec«, Vojko Dodič. »Ne glede na funkcijo, ki jo kdo opravlja, morajo biti vaške poti po Jasenu čiste in prevozne. Z našim prostovoljnim delom pomagamo cestarjem,« pove Dodič in doda: »Pri pluženju vaških poti je naša pomoč v veliko korist. Ko cestarjem pomagajo vaščani, v prometu ni zastoja.« Pluženje je enostavno; traktor in priročen plug ter, seveda, dobra volja so pogoj za uspeh. III **Petar Nikolić**

TRADICIONALNA 5. DOBRODELNA PRIREDITEV IZ SRCA ZA SRCE: VELIK ODZIV OBČANOV

Zahvaljujoč ljudem dobre volje in maloštevilnim donatorjem bistriške občine, je bil organiziran 5. tradicionalni večer zabavne in narodnozabavne glasbe pod imenom »Iz srca za srce«.

Vesel glasbeno obarvan večer je bil izveden v Domu na Vidmu. Kakovostni domači izvajalci so zbrali okoli 250 ljubiteljev glasbe. Dvanajst

izvajalcev – ansamblov je nastopilo, goste in občinstvo je pozdravil Igor Štemberger, posebno razpoloženje med poslušalci pa je izzval »najstarejši« harmonikar in svoji klavirski harmoniki virtuoz Vitomir Dekleva. Zbrana denarna sredstva bodo namenjena VDC Koper, enoti Ilirska Bistrica, ki ga zastopa Sonja Munič. III **Petar Nikolić**

POLJE, KDO BO TEBE LJUBIL ...

V šestdesetih letih so se na estradni sceni pojavili pevci bratje Boštjančič, doma iz vasi Harije, ki so delovali kot kvartet. Njihovi številni nastopi po vsej Jugoslaviji, pa tudi

izven meja takratne države, so polnili dvorane z ljubitelji vokalnega petja.

Harijski slavčki, kot jih kličejo prijatelji, so vrsto let osvajali simpatije poslušalcev v prenapolnjenih dvorinah. S pesmimi, prijetnimi za uho in dušo, so se potepali od severa do juga, a se vedno znova vračali v Brkine, svoj rodni kraj Harije, rojstno vas, od koder so se podali v glasbeni svet.

Za kraj dogajanja prvega letošnjega nastopa, pod naslovom »Večer z brati Boštjančič«, so si bratje izbrali Vaški dom v Jasenu, kjer so številnemu občinstvu zapeli nekaj znanih pesmi iz svojega bogatega repertoarja. Za prav prijetno presenečenje pa so poskrbeli s svojo prvo zgoščenko »Polje, kdo bo tebe ljubil«.

Večer, ki so ga zaključili z besedami: »Do skorajšnjega snidenja!«, so popestrili pevci Vokalnega kvarteta Škofije, inštrumentalni trio iz Ilirske Bistrice in pevec Lado Leskovar.

III Petar Nikolič

SPOMLADANSKA DELA SE ZAČENJAJO

Marec je tukaj in čeprav je dež znova tu, so se mnogi že lotili del na vrtu. Obrezovanja in čiščenja se je lotila tudi gospodinja - kmetica gospa Anica Slosel iz Sabonj. Poleg obveznega čiščenja vrta je na vrsti tudi obrezovanje najlepšega dela na vrtu. To so dišeče vrtnice. »Za vse grme, pa tudi za vrtnice velja isto pravilo, to je krepko obrezovanje, ki zagotavlja

intenzivno rast in lepe velike cvetove,« pove gospa Anica. Na vprašanje, koliko časa potrebuje za ureditev vrta, je kratko odgovorila, da je vse odvisno od vremenskih pogojev. Če je lepo in sončno, gre obrezovanje in čiščenje hitro. V nasprotnem primeru pa Anica izkoristi dan za pakiranje jušne zelenjave, ki jo uspešno plasira na slovensko tržišče. III Petar Nikolič

ZBOR ČLANOV - BISTRIŠKIH UPOKOJENCEV

Bistriški upokojenci so v soboto, 16. marca, na zboru članov društva pregledali delo lanskega leta in se dogovorili o delovanju društva v letošnjem letu.

Posebno pozornost so namenili delu s starostniki in za starostnike. Skrb za dobro počutje, varnost in dolgo življenje je v ospredju. Prostovoljke in prostovoljci, ki so nosilci projekta »Starejši za starejše za kakovostnejše življenje«, so skorajda stoodstotno izpeljali lanski program, v katerem je, poleg zbiranja za nadaljnjo uporabo potrebnih podatkov, prednjačila nujna pomoč, zlasti pa druženje. Le-tega si

starostniki najbolj želijo. Seveda smo izpeljali tudi druge dejavnosti, ki lajšajo življenje našim članicam in članom. Vključenost članstva v kulturno, športno in rekreativno življenje smo omogočili vsem, ki jim je do tega, teh pa je kar veliko. Vključeni so bili v različne dejavnosti, omogočena jim je bila vadba, tekmovanja, nastopanja in lastno izpopolnjevanje. Udeleževali so se vrste športnih srečanj, organizirali 9. Športne igre DU južne Primorske, vseprimorskega srečanja upokojencev na Mašunu, organizirali vrsto pevskih nastopov in gostovanj, izdali naše glasilo in pesmarico, pa še bi se kaj našlo.

Za dosežene uspehe na področju športa smo podelili priznanje moški ekipi balinarjev in dolgoletnemu predsedniku športnikov, Juriju Štembergerju. Čestitkam in pohvalam predstavnikov društev in organizacij iz naše občine se je pridružil tudi podpredsednik ZDUS Anton Donko.

Sprejet program dela za tekoče leto je obveza za preseganje letošnjega.

Pa še to: Da brez kulture ne gre, nas je na samem začetku srečanja opozoril z izbranim programom naš pevski zbor pod vodstvom Anamarije Surina. III Društvo upokojencev Ilirska Bistrica

SNEŽAKI IZ KOSEZ

Ker živimo v času gospodarske krize, smo se v Kosezah odločili, da je že skrajni čas, da začnemo pomagati tej ubogi državi. Dolgo časa smo premišljevali, kako in na kašen način. Odločili smo se, da pač bomo pomagali tako, da bomo začeli varčevati. Ampak kje in kako naj začnemo? Jest in piti je pač treba, ker prazen žakelj še nikoli ni stal pokonci. Brez tega pač ne gre. Dolgo smo premišljevali in premlevali

in se končno odločili. Ker nam je bilo letos podarjeno ogromno snega, smo se odločili, da začnemo šparati sneg. Za nekaj se ga bo že dalo porabiti. V najslabšem primeru ga bomo lahko poleti prodajali za osvežitev. Ampak, ker v Kosezah slabo finančno stojimo, smo se odločili, da sneg porabimo za letošnjo pustno povorko Pust je pršu 2013. In tako smo na povorko prikorakali iz Kosez snežaki.

Kot pravi snežaki smo si nadelili cilindre, na katere smo imeli pripete pisane rože. To je prva pomladna roža iz Kosez, ki nam oznanja prihajajočo pomlad. Kot se za snežaka spodobi, smo s seboj imeli tudi brezovo metlo, s katero pa nismo nič pometali. Preveč so lepe, da bi jih »znucali«. Jih bomo kar prišparali za drugo leto. **III Organizacijski odbor Pust Koseze 2013**

**PRIHAJA NA ODRE
KOSOVELOVEGA DOMA
SEŽANA**

ponedeljek, 15. april ob 20.00
komedija Kena Ludwiga Slepjarja v krilu
(SLG Celje, režija Boris Kobal)

petek, 19. april ob 20.00
Postojnski jazz ansambel s pevko Alenko Godec

sobota, 11. maj ob 20.30
Ženski pevski zbor Kombinat
(če bo vreme lepo, bo koncert v amfiteatru)

ponedeljek, 6. maj ob 20.00
ROKOVNJAČI (SNG Nova Gorica in Prešernovo gledališče Kranj)

ponedeljek, 27. maj ob 20.00
SLJEHRNIK (Iztok Mlakar, SNG Nova Gorica)

**KOSOVELOV DOM SEŽANA in
Javni sklad RS za kulturne dejavnosti
obveščata, da je objavljen javni razpis
za 4. Festival otroške popevke Brinjevka 2013.**

Rok za prijavo je petek, 19. april 2013.
Več informacij najdete na spletni strani: www.kosovelovdom.si.
Festival Brinjevka nastaja v sodelovanju s slovenskim radijskim
in televizijskim programom Regionalnega
RTV centra Koper Capodistria.

Ne spreglejte programa **KINO KINO**
(umetniških in kakovostnih filmov).
Odslej se na naši spletni strani v rubriki Bodite
obveščeni o naših dogodkih lahko tudi prijavite
za prejemanje novic na vaš elektronski naslov.

Blagajna Kosovelovega doma je odprta od ponedeljka
do petka od 10. do 12. ure in uro pred prireditvami,
za katere se izdajajo vstopnice. Tel. št.: 05 731 20 12.
Rezervacije vstopnic so mogoče le od ponedeljka
do petka od 10. do 12. ure na tel. št. 05 731 20 12 ali
vse dni na e-naslov info@kosovelovdom.si. Kmalu
bo mogoč tudi spletni nakup vstopnic. Spremljajte
novosti na spletni strani.

www.kosovelovdom.si

NAJVEČJI SNEŽNI DIMNIKAR

Bralka nam je poslala fotografijo največjega snežnega dimnikarja, ki domuje v brkinski vasi Čelje. Sneženi mož meri v višino dobre 4 metre, in čeprav je prišla odjuga, on še vedno kraljuje pred hišo mojstra, ki ga je izdelal. Gospod Dušan Stegelj je za izdelavo tega orjaka porabil dobrih 6 ur dela.

MAJHNI OTROCI – VELIKE TEŽAVE: KAJ BI VSAK IZMED STARŠEV MORAL VEDETI O ZAVAROVANJU OTROKA

Nezgodno zavarovanje je eden od temeljev socialne varnosti posameznika, tudi otrok. Čeprav se vedno več staršev zaveda problema nastanka trajnih poškodb in njihovega dolgotrajnega vpliva na socialni standard celotne družine, jemlje marsikdo nezgodno zavarovanje otroka kot nepotreben strošek v družinskem proračunu ali pa se odloča za izbiro najcenejših kritij, ki večinoma ne bi rešile nikakršnega problema. Takšen način razmišljanja je povsem nezdravljiv z vlogo odgovornega roditelja, ki bi mu morala sedanja in bodoča varnost otroka biti med glavnimi prioritetami.

Življenjski standard otrok je v primeru nastanka trajnih posledic toliko bolj ogrožen kot pri odraslih, ker:

- niso upravičeni do pomembnih socialnih transferjev, kot je npr. invalidska pokojnina,
- nabor zavarovalnih vsot je bistveno skromnejši kot pri tovrstnih zavarovanjih za starejši segment prebivalstva,
- invalidnost jih bo zaznamovala tako rekoč večino življenjskega obdobja, kar v primeru slabšega gmotnega ozadja družine pomeni obsodbo na življenje v revščini.

Čeprav drži, da je odstotek otrok s trajnimi posledicami bistveno nižji od tistega pri odraslih pa se vseeno vprašajmo, ali bomo kot skrbni starši prihodnost otroka prepustili "ugodnim" statističnim obetom? Kakšno sporočilo pošiljamo kot mati/oče otroku s tem, ko plačujemo sto in več evrov mesečno za zavarovanje avta, za našo največjo "dragocenost" pa nismo pripravljeni nameniti niti toliko, kolikor staneta dve kavici v prestolnici?

Zato velja, da je za nezgodno zavarovanje otroka potrebno poskrbeti čim prej, in to v vseh primerih.

Na kaj naj bodo starši pozorni pred sklenitvijo zavarovanja otrok?

Kritja so ponavadi podana paketno, višina le-teh pa narašča z zavarovalno premijo. Nezgodna zavarovanja otrok večinoma pokrivajo primere:

- nezgodne smrti,
- trajne invalidnosti,
- odsotnost iz varstva ali šole zaradi nezgode (dnevna nadomestila);
- hospitalizacija zaradi nezgode (nadomestilo za bolnišnični dan).

Večina nezgodnih zavarovanj otrok obsega vsa že naštetá kritja. Bistveno je, da vsebuje čim višje kritje za primer trajne invalidnosti, razločno naj bodo tudi navedeni pogoji izplačevanja zavarovalnin in nadomestil. Vprašajmo se, koliko denarja bi potrebovali v primeru nastanka hujše poškodbe.

POMEMBNO: ostala nadomestila so manj pomemben del kritij, čeprav jim starši dajejo preveč poudarka. Razna nadomestila (dnevno nadomestilo, bolnišnično nadomestilo ipd.) ne bodo bistveno vplivala na socialno varnost otroka, obenem pa predstavljajo znaten pribitek k ceni zavarovanja. Če

imate možnost izbire, raje namenite več denarja kritju trajne invalidnosti, pa čeprav otrok zaradi tega ne bo imel priključenih dnevnih nadomestil!

Zavedati se je treba, da je ustrezna zavarovalna vsota za primer trajne invalidnosti ponavadi edino jamstvo bodoče finančne varnosti otroka ob nastanku hujših poškodb. Zavarovanje za primer invalidnosti je najcenejši in najboljši način reševanja tovrstnega problema. Tu ne gre pozabiti še čas zavarovalnega kritja. Določena šolska zavarovanja ne krijejo nezgod izven šolskega leta. Otrok naj bo zavarovan VEDNO!

NAMIG: ker je družina socialno varna le tedaj, ko so zavarovani vsi člani družine, je priporočljivo, da imajo starši sklenjen vsaj riziko zavarovanja za primer smrti in trajne invalidnosti. K tovrstnim policam je ponavadi možno priključiti otroke do 18. leta starosti. S tem ubijemo dve muhi na en mah: čeprav je zavarovana celotna družina, imajo zavarovalne police le starši, otroci so le priključeni zraven. **III Marko Erakovič, Svetovanje pri zavarovalnih poslih**

Agrocenter ŽABOVCA Ilirska Bistrica
Podgrajska 14, 05/7118 180

PESTRA PONUDBA

UMETNIH GNOJIL SEMENSKEGA KROMPIRJA PRIMULE 0,69€ kos	KORIT ZA ROŽE MAČEHE 0,40€ kos	ZEMLJE ZA ROŽE SOLATA - sadike 1,25€ 12 kos
---	--	---

DELOVNI INVALIDI SO ZBOROVALI

Na zboru članov v februarju smo delovni invalidi pregledali poslovanje prejšnjega leta, izvolili novo vodstvo društva, podelili priznanja zaslužnim športnikom in sprejeli program dela za tekoče leto.

Priznanja so prejeli športniki in športnice ekip balinarjev, strelcev in ribičev za dosežene uspehe na tekmovanjih invalidov za uvrstitev na državna tekmovanja v organizaciji Zveze za šport invalidov Slovenije (na sliki).

Prednostna naloga in osnovna skrb društva je namenjena ohranjanju zdravja, reševanju socialnih problemov ter aktivnosti in sodelovanja članov v športu, rekreaciji, druženju in usposabljanju za aktivno življenje in delo.

Za ohranjanje zdravja imamo letos člani na razpolago 17 terminov v objektih Zveze delovnih invalidov Slovenije, in sicer v Izoli, na Čatežu, Ptuj in Rogaški Slatini. Prav tako bomo omogočili rehabilitacijski program članicam v Termah Dobrna in težje prizadetemu invalidu s spremstvom v Šmarjeških Toplicah. V jeseni pa lahko naši člani koristijo enotedensko letovanje v obmorskem

letovišču z usmerjenimi psihosocialnimi terapijami.

Zaradi krize in spremenjene socialne zakonodaje se stiske invalidov poglobljajo. Za premostitev različnih finančnih stisk (nabava in doplačila zdravil, prevozi na preglede in fizioterapijo ipd.) je pomoč društva nujno potrebna.

Rekreacija in šport sta temeljnega pomena, saj prispevata k boljši samopodobi posameznika, večji samozavesti, izboljšanju stikov z okoljem, ohranjanju in krepitvi zdravja. Po merilih ZDIS bodo naši športniki tekmovali v balinanju, streljanju, športnem ribolovu in pikadu. Balinarji se bodo tudi udeležili prijateljskih balinarskih srečanj, ki jih organizirajo invalidska in druga sorodna društva. Za počastitev našega občinskega praznika in dneva državnosti pa bomo organizator balinarskega srečanja, ki se ga udeleži preko 20 ekip invalidskih društev.

Pa tudi redno rekreativno balinanje, tedenska telesna vadba, organizirani pohodi itd. pripomorejo k boljši telesni kondiciji.

Skrbimo tudi za izobraževanje naših članov. Zaposleni in brezposelni invalidi se lahko udeležujejo dvodnevni izobraževanj s pravno pomočjo v organizaciji naše Zveze. Pa tudi za prostovoljce v društvu je organizirano izobraževanje.

V sodelovanju z zdravstvenim domom bomo nadaljevali s programi za ohranjanje zdravja in osveščanjem za zdrav življenjski slog.

Že v marcu smo se udeležili strokovnega predavanja o požarni varnosti, med letom pa je predvidenih še nekaj zanimivih predavanj.

Vabimo tudi v delavnice ročnih spretnosti (izdelava nakita, kvačkane rože, pirhi in drugo ...)

V teh nevhvaležnih časih, ker se nam bistveno niža raven že dosežene solidarnosti v sistemu socialnega zavarovanja in ki je v veliki meri prizadela veliko število naših članov, ki morajo preživeti s skromnimi invalidskimi pokojninami ali s skromnimi nadomestili ob izgubi delovnega mesta, moramo biti pri izpeljavi programov dovolj dosledni in tankočutni do različnih težav invalidov.

III Jožica Žibert

DRUŠTVO DIABETIKOV ILIRSKA BISTRICA: NOVI NAČRTI, NOVI CILJI

8. marec, dan žensk, ko praznujemo dan ekonomske, politične in socialne enakopravnosti, si je DD Ilirska Bistrica izbralo za čas, ko bomo ocenili delo preteklega leta, zarisali nadaljnjo pot in se zahvalili delovnim članom.

Prijeten večer je nakazala že gesta fantov, ki so vsaki ženski podarili cve-toči nagelj in šopek pomladi, ki ga je ženskam poslala članica Danica Pardo. Kot uvod v zbor članov smo prisluhnili predavanju **gospe Danice Ostanek**, profesorice zdravstvene vzgoje iz druž-be Zaloker & Zaloker, na temo »Napake pri merjenju glukoze v krvi in pomen Hb in A1c z merjenjem in razgovorom«. Zelo pozorno smo prisluhnili besedam o zdravi prehrani, še posebno pa besedni in slikovni predstavitvi, kako pravilno uporabljamo merilnik sladkorja v krvi. Pomembni točki zbora občanov sta bili analiza delovanja društva v letu 2012 in načrtovanje nalog za delo v tekočem letu.

Delo društva temelji na zakonu o huma-nitarnih organizacijah in se izvaja skozi vse leto; je dobro utečeno, program pa bogat. Aktivnosti vsako leto dopolnju-jemo z novimi idejami. Večji del sred-

stev in aktivnega dela društveni člani namenjajo preventivi, socialni pomoči članom diabetikom, športnim dejav-nostim, izobraževanju in sodelovanju z ostalimi humanitarnimi društvi. Pozor-nost namenjajo tudi starostnikom, ki preživljajo svojo jesen življenja v Domu starejših občanov. Načrtovano, bogato delo je bilo, v zadovoljstvo in potrditev prisotnih, izvedeno, cilji uresničeni. Ker dejanja govorijo glasneje kot besede, upamo, da bodo organizatorji ob pomo-či vseh članov zmogli, tudi letos, obilico načrtovanega dela.

Pomemben korak v življenju društva, ki ga včasih težje sprejmemo, a je v določenem času nujen in potreben, je sprememba v vodstvu društva. Prišel je trenutek in dan, ko se je po 14 letih vodenja društva s predsedniške funkcije poslovil **Ivan Bergoč**. A le s funkcije, še vedno bo ostal opora in delovna pomoč novoizvoljeni predsednici **Andreji Re-bec** in novemu izvršnemu odboru. Ivanu prisrčna hvala, novi predsednici pa svetlo vodstveno pot in obilo uspehov.

Zbor članov je priložnost, da izrečemo zahvalo za marljivo, dolgotrajno in

uspešno delo, ki ne pozna časovne ome-jitve in ne kliče po plačilu, vsem tistim, ki so to v preteklosti počeli. Zavedamo se, da je prav prostovoljno delo in velika mera dobre volje ter pripravljenost za sodelovanje na vseh ravneh porok za dobre rezultate društva. **Pozornost zahvale so prejeli: Ivan Bergoč (DD IL. B), Viljem Grlj in Jožef Kalčič (bronasto plaketo z listino ZDDS), Branko Hrvatín (srebrno plaketo z listino ZDDS), Karel Celin in Venčka Bergoč (zlato plaketo z listino ZDDS).**

Zbor članov so obogatili gostje s svojo prisotnostjo in prisrčnimi nagovori. Med nami so bili: *Vojko Turk – pred. Društva – in Pavel Škamprle – član NO ZDDS (iz Sežane) in zastopniki domačih društev: podpred. društva invalidov Branko Hrvatín, pred. DU Franc Gom-bač, pred. Koronarnega društva Jože Valenčič in predsednica Univerze za tretje življenjsko obdobje Nevenka Tomšič*

Piko na i je zboru članov postavil živa-hen klepet ob skupni večerji in glasbeni ritmib ansambla Snežnik. **III Sonja Koren-Čeligoj**

ŠIRIMO OBZORJA 2013 – ZAČETNI RAČUNALNIŠKI TEČAJ ZA ODRASLE

V Knjižnici Makse Samsa smo v marcu pripravili sklop brezplačnih začetnih izobraževalnih računalniških tečajev za odrasle pod skupnim projektom Širimo obzorja 2013. Zvrstili so se tečaji: osnove digitalne fotografije (vodil ga je Stojan Spetič iz Fotokluba Sušec), spoznavanje računalnika in uporaba programa za urejanje besedil Microsoft Word, spoznavanje in uporaba interneta, iskanje knjižničnega gradiva preko kataloga COBISS/OPAC in elektronska pošta (vodja Katarina Škrab).

S projektom Širimo obzorja želimo v knjižnici našim uporabnikom na preprost, razumljiv način prikazati, da računalniki in internet niso vir odtujevanja, temveč povezovanja. Izobraževanje je namenjeno in prilagojeno zlasti starejšim uporabnikom, njihovemu razvijanju splošne računalniške in digitalne pismenosti za prijaznejše življenje in boljše komuniciranje v družbi, s poudarkom na pridobitvi osnovnih znanj.

V knjižnici smo bili zelo veseli velikega števila prijav (preko 30), žal pa smo omejeni z računalniki in smo lahko v skupino sprejeli le 7 udeležencev. Na koncu se je izkazalo, da je skupina s sedmimi udeleženci lepo obvladljiva, kar pomeni, da

smo lahko vsakemu udeležencu posebej posvetili več časa in spremljali njegov napredek. Tečaj je potekal zjutraj in popoldan, tako da se ga je skupno udeležilo 14 udeležencev. Za ostale udeležence, ki v marcu niso prišli na vrsto, bomo v maju, v tednu vseživljenjskega učenja, projekt ponovili.

Udeleženci tečaja, stari od 47 do 79 let, so z velikim veseljem obiskovali tečaj in se marljivo učili. Nekateri so prvič sedli za računalnik in neverjetno hitro osvojili uporabo miške, ki zna biti zelo nagajiva, ter pridno iskali črke in druge simbole na tipkovnici. Najbolj zahteven pa je bil internet, saj se v poplavi informacij že izkušeni uporabniki težko znajdejo, kaj šele začetniki. S skupnimi vajami in medsebojno pomočjo smo uspeli spoznati kar nekaj uporabnih spletnih strani, med

drugim smo si poiskali vozni red vlakov, preverili odpiralne čase pošte na našem območju, pregledali dnevne novice in vremensko napoved, preverili na cobissu (knjižnični katalog), če je določena knjiga v naši knjižnici prosta, in navsezadnje: pošiljali smo si tudi elektronska sporočila in klepetali po »gmailu«.

Pri izvedbi računalniškega tečaja je bila v dopoldanskem terminu udeležencem v veliko pomoč Tjaša Fajdiga, dijakinja SŠ Sežana, ki je bila v tem času v knjižnici na praksi. Popoldan se nam je pridružila knjižničarka Tadeja Raspor, pri tečaju elektronska pošta pa je udeležencem pomagal dijak Mustafa Bekrić, ki obiskuje program računalniški tehnik na Gimnaziji Ilirska Bistrica. V imenu vseh udeležencev se našim prostovoljcem lepo zahvaljujem.

Naš 16-urni tečaj smo zaključili seveda s preverjanjem znanja ter s podelitvijo potrdil o opravljenem tečaju, poslovili pa smo se z željo, da se še srečamo in obnovimo pridobljeno znanje.

Za izvedbo projekta Širimo obzorja 2013 se Knjižnica Makse Samsa zahvaljuje za sodelovanje Fotoklubu Sušec in Gimnaziji Ilirska Bistrica ter Zavarovalnici Triglav, ki nam je omogočila nakup dveh računalnikov in projekcijskega platna. **III Katarina Škrab**

TO JE AL-ANON

Vsaka družinska skupina Al-Anon ima samo en namen: da pomaga družinam alkoholikov.

Če ste v skrbeh zaradi pitja nekoga drugega, vam program Al-Anona lahko pomaga.

Al-Anon so ustanovile družine alkoholikov, ki so postali trezni pri Anonimnih alkoholikih. Danes številni člani Al-Anona in Alateena ne glede na starost ali odnos do alkoholika lahko najdejo spokojnost in vedrino, kljub temu da imajo prijatelja ali družinskega člana z aktivnim pivskim problemom.

Od samega začetka se učimo, da smo nemočni in da alkoholikovega pitja ne moremo nadzorovati. To je dejstvo, ki ga moramo sprejeti, preden lahko napredujemo v programu. Dokler ne nehamo skušati nadzorovati, bomo še naprej živeli v frustracijah, ki so nas privedle v Al-Anon. Ko se naučimo problem spustiti, bomo ljubeznivo skrb in pomoč drugih članov doživeli kot močno podporo, ki nam pomaga razumeti, kaj program Al-Anona lahko naredi za nas.

Dobrodošlica, ki jo prebirmo na srečanjih Al-Anona, vsebuje

sporočilo, da obstaja upanje. Skupaj s preambulo k dvanajstim korakom, ki ji sledi, daje dobro predstavo o tem, kako Al-Anon pomaga. Anonimnost je najpomembnejše načelo al-anonskega in alateenskega programa. Vse, kar je povedano na srečanju skupine in med dvema članoma mora ostati zaupno. Le na ta način se lahko počutimo toliko svobodni, da povemo, kaj je v naših mislih in srcu; to je način, kako v skupnosti Al-Anon in Alateen drug drugemu pomagamo.

Vabimo vas, da se nam pridružite. Srečujemo se na Tavčarjevi ulici 15, v prostorih društva Vezi vsako soboto od 19. 30 do 21. ure, tudi med prazniki in počitnicami. Za podrobnejše informacije pokličite eno od objavljenih števil ali 041 44 33 32.

Družinske skupine Al-Anon in Alateen

E-naslov: info@al-anon.si

Poštni naslov: Društvo Al-Anon, Lepi pot 6,
Mirje, 1000 Ljubljana

Tel. odzivnik: 01 251 3000

Tel. številke: 031 744 722, 041 590 789, 01 256 74 80

ZDRAVJE ZA VSE

Zavod za zdravstveno varstvo Koper
Istituto per la tutela sanitaria di Capodistria

Vsak je svojega zdravlja kovač

Leto 3/ št. 4 / 2013

Vojkovo nabrežje 4/a | 6000 Koper/Capodistria | tel. +386 5 66 30 800, fax +386 5 66 30 808 | e-pošta info.zzvvp@zzv-kp.si | www.zzv-kp.si

KOLEDAR DOGODKOV

7. april,
SVETOVNI DAN
ZDRAVJA

17. april,
SVETOVNI DAN
HEMOFILIJ

18. april,
SVETOVNI DAN
PACIENTOVIH
PRAVIC

22. april,
DAN ZEMLJE

27. april,
SVETOVNI DAN
VETERINARJEV

28. april,
SVETOVNI DAN
VARNOSTI IN
ZDRAVJA PRI DELU

29. april,
SVETOVNI DAN
PLESA

24. - 30. april,
EVROPSKI TEDEN
CEPLJENJA

TEMA MESECA

ZDRAV ŽIVLJENJSKI SLOG:

Spoštujte predpise o varnosti in zdravju pri delu!

april
28.

Liljana Petruša

V aprilski številki, mesecu, v katerem obeležujemo svetovni dan varnosti in zdravja pri delu, predstavljamo tretjega od enajstih priporočil proti raku (evropski kodeks): **Spoštujte predpise o varnosti in zdravju pri delu!** Priporočilo se nanaša predvsem na upoštevanje navodil za varnost pri delu, izogibanje delu z nevarnimi snovmi, ki lahko povzročajo raka, in seznanitev, s kakšnimi snovmi imamo pravzaprav opravka v našem delovnem okolju.

V nadaljevanju pa je predstavljen nekaj splošnih dejstev iz Zakona o varnosti in zdravju pri delu, s katerim se določajo pravice in dolžnosti delodajalcev in delavcev v zvezi z varnim in zdravim delom ter ukrepi za zagotavljanje varnosti in zdravja pri delu. Zakon ima jasen namen: zagotoviti varno in zdravo delo, kar pomeni, da so v njem opredeljena načela, pravila ter aktivnosti, ki morajo posamezniku (delavcu) omogočiti uspešno opravljanje poklicnega dela s polnim delovnim učinkom in brez škode za njegovo zdravje, od prvega delovnega dne pa do konca delovne dobe.

Delodajalec je dolžan zagotoviti varnost in zdravje delavcev v zvezi z delom, kar pomeni, da mora izvajati ukrepe, potrebne za zagotovitev varnosti ter zdravja delavcev.

Sem prištevam: \ preprečevanje, odpravljanje in obvladovanje nevarnosti pri delu; \ obveščanje in usposabljanje delavcev; \ ustrezno organiziranost in potrebna materialna sredstva. \

Delodajalec izvaja ukrepe tako, da pri tem upošteva naslednja temeljna načela: \ izogibanje nevarnostim; \ ocenjevanje tveganj; \ obvladovanje nevarnosti pri njihovem viru; \ prilagajanje dela posamezniku z ustreznim oblikovanjem delovnega mesta in delovnega okolja, delovnih prostorov, delovnih in tehnoloških postopkov, izbiri delovne in osebne opreme ter delovnih in proizvodnih metod; \ prilagajanje tehničnemu napredku; \ nadomeščanje nevarnega z nenevarnim ali manj nevarnim; \ razvijanje celovite varnostne politike, ki vključuje tehnologijo, organizacijo dela, delovne pogoje, medčloveške odnose in dejavnike delovnega okolja; \ dajanje prednosti kolektivnim varnostnim ukrepom pred individualnimi; \ dajanje ustreznih navodil in obvestil delavcem. \

V Zakonu so določene tudi pravice in dolžnosti delavcev.

Delavec mora zlasti:

- pravilno uporabljati delovno opremo in druga sredstva;
- pravilno uporabljati osebno varovalno opremo;

- delodajalca takoj obvestiti o vsaki pomanjkljivosti, škodljivosti, okvari idr., ki bi pri delu lahko ogrozili njegovo zdravje ali zdravje drugih oseb;
- sodelovati z delodajalcem in delavci, ki so zadolženi za varnost in zdravje pri delu, dokler se ne vzpostavijo varno delovno okolje in delovne razmere ter izvedejo ukrepi inšpekcije za delo.

Zakon določa tudi prepoved dela pod vplivom alkohola, drog in drugih prepovedanih substanc. Delodajalec ugotavlja navedeno stanje po postopku in na način, določen s svojim internim aktom. Ta ureja tudi ukrepe postopanja ob ugotovljenih kršitvah in določa sankcije za primere ugotovljenih kršitev.

Delavec ima tudi pravico odkloniti delo, če:

- ni bil predhodno seznanjen z vsemi nevarnostmi ali škodljivostmi pri delu;
- delodajalec ni zagotovil predpisanega zdravstvenega pregleda;
- mu grozi neposredna nevarnost za življenje in zdravje, ker niso bili izvedeni predpisani varnostni ukrepi, ter zahtevati, da se nevarnost odpravi.

Vir: Zakon o varnosti in zdravju pri delu, Ur. l. RS, št. 43/2011.

AKTUALNO

OB SVETOVNEM DNEVU PLESA: Ples kot izvrstna rekreacija

april
29.

Katarina Venturini

Ples je star toliko kot človeštvo in je zato nedvomno del človeške kulture. Primitivna ljudstva so skozi ples izražala svojo žalost, hrepenenje, radost, bolečino in tudi prošnje. V današnjem času pa ples razumemo kot sredstvo zblíževanja, druženja, zabave in sprostitve. Poleg tega je ples izvrstna oblika rekreacije za vse generacije in v vseh starostnih obdobjih.

Otroci skozi gibalno igro in ples izboljšujejo osnovne gibalne sposobnosti, osnovnošolci raje plešejo hitreje, sodobnejše ritme in takšne plese, za katere ne rabijo partnerja, saj jim je v družbi naspro-

Igor Lapajne

tnega spola neugodno. Srednješolci pa v plesu že vidijo način, kako se približati partnerju nasprotnega spola. Srednji in starejši generaciji so bolj pri srcu plesi v paru, ki jim rečemo družabni plesi. To so: *angleški valček, fokstrot, dunajski valček, salsa, čačača, rumba* ...

Družabni ples je oblika plesa v paru in se največkrat pojavlja kot osrednje dogajanje ob družabnih dogodkih, kot so poroke, valet, maturantski in drugi plesi, praznovanja in zabave. Poleg tega je plesno znanje dandanes del obvezne splošne in hkrati odraz kulturne izobrazbe vsakega posameznika. Družabni ples je le ena izmed mnogih vrst plesa, a verjetno najbolj razvita in množična oblika plesa po celem svetu. Gre za sistematizirano in univerzalno obliko plesa v paru. Partnerja se držita s plesno držo: plesalec s svojo desno roko na njeni levi lopatici, plesalka s svojo levo roko na njegovem bicepsu in njegova leva ter njena desna dlan sklenjeni trdno skupaj. Usklajeno, z lahkotnimi koraki plešeta po plesni smeri.

Spominjam se prizora, ki se me je tako zelo dotaknil, da ga nosim seboj, kot bi se zgodil včeraj. V začetku devetdesetih sem bila skupaj z Andrejem in z veliko skupino plesalcev različnih narodnosti na turneji po Kitajski. Navsezgodaj zjutraj smo v Pekingu potovali z avtobusom v spremstvu policije na ogled kitajskega zidu. Meglice so se ravno dvignile in avtobus je peljal mimo asfaltiranega košarkarskega igrišča, kjer se je najmanj 20 parov vseh starosti gibalo. Plesali so dunajski valček. Za zabavo in rekreacijo. V plesni drži, oblečeni v trenirke in obuti v športne copate so krožili po »plesišču«.

Ples je univerzalna govorica telesa in zato ne potrebuje prejavca. Raziskave so pokazale pozitivne učinke družabnega plesa, saj izboljšuje različne motorične sposobnosti: koordinacijo, gibljivost, ravnotežje, hitrost, vzdržljivost, učinkuje na držo, ugodno vpliva na počutje in hkrati povečuje posameznikovo samopodobo. Pri plesu se v povprečju porabi 5 kalorij na minuto, srčni utrip se giblje med 145 do 148 udarci na minuto, kar je v območju vadbe za »zdravo srce«. Predvsem pa ples družini zbližuje partnerja, ki nista ločena s teniško mrežo ali kolesarita eden za drugim, temveč se eden drugega dotikata, sta soodvisna in enakovredna pri isti dejavnosti. Tako bi lahko rekli, da je ples neke vrste lahko tudi partnerska terapija.

Vedno pravim, da je ples preprost. Če znate hoditi, boste znali tudi plesati. Zatorej le pogumno v najbližjo plesno šolo, kjer boste s strokovno podkovanim plesnim pedagogom kmalu usvojili prve korake in začutili vse radosti, ki jih družabni ples ponuja.

U P O R A B N O

VARNO RAVNANJE S HRANO NA PIKNIKU

mag. Silvana Markič Hrast

S toplimi spomladanskimi dnevi prihaja tudi čas piknikov – čas zabave in uživanja hrane na prostem. Visoke zunanje temperature, neustrezna priprava in shranjevanje živil lahko predstavljajo veliko nevarnost za okužbo in zastrupitev z živili. Na piknikih se namreč hrano pripravlja v improviziranih pogojih, ob visokih zunanjih temperaturah, običajno brez tekoče pitne vode, zadostnih hladilnih naprav in delovnih površin ter pripomočkov in opreme. Zato mora biti priprava hrane enostavna in sprotna, po končani pripravi pa je treba hrano hitro zaužiti.

Da načrtov za popoln piknik ne bi zasenčilo obolenje udeležencev zaradi neustreznega ravnanja z živili, v nadaljevanju predstavljamo nekaj priporočil za zagotavljanje varne hrane na pikniku:

➔ Ne pripravljajmo hrane več kot en dan pred piknikom, razen če jo je potrebno zamrzniti. Kuhanje živil vnaprej dopušča več možnosti za razrast mikroorganizmov. Kuhana živila na hitro ohladimo in jih pokrita in zaščitena shranimo v hladilniku. Tudi vsa ostala hitro pokvarljiva živila shranjujemo v hladilniku, dokler jih ne transportiramo na mesto piknika.

➔ Z uporabo hladilnih torb za živila, ki jih prenesemo od doma ali trgovine do mesta piknika, vzdržujemo hladno verigo, ki je eden od pogojev za zagotavljanje varnih živil. Prtljažnik avtomobila se na daljši poti lahko zelo segreje, zato je najbolje, da se hladilne torbe prevaža v ohlajenem potniškem prostoru vozila.

➔ Poskrbimo, da surova živila ne pridejo v stik z živili, ki so že pripravljena za uživanje. Uporabljamo ločene hladilne torbe za surova živila, gotova živila in pijačo. Ko pridemo na prostor za piknik, postavimo hladilno torbo v senco, čim dlje od živali in drugih virov onesnaženja iz okolja. Odpiramo jo sproti in le, ko je potrebno.

➔ Varnost hrane se začne z ustrezno higieno rok. Preden pričnemo na pikniku rokovati z živili, se prepričamo, da so roke, delovne površine in pribor čisti. Zaželeno je, da imamo v bližini oziroma na mestu piknika na voljo dovolj tekoče pitne vode za umivanje rok, posode, pribora, delovnih površin ipd. Če le-te ni, moramo s seboj vzeti ustrezno količino ustekleničene vode. Živila, predvsem sadje in zelenjavo, očistimo in operemo že doma. Roke si umijemo vedno, preden začnemo pripravljati živila, po vsakem stiku s surovimi živili, ko končamo z delom ... V kolikor na razpolago nimamo dovolj pitne vode, uporabljamo alkoholne robčke za enkratno uporabo.

➔ Tudi na pikniku uporabljamo ločen kuhinjski pribor, orodje in delovne površine za surova in toplotno obdelana živila. Ves kuhinjski pribor, orodje in površine je treba očistiti pred pripravo živil, po končanem delu in po potrebi tudi večkrat med delom.

➔ Zamrznjena živila moramo pred pečenjem na žaru odtajati že doma. Vsa živila, ki se pripravljajo na žaru, morajo biti dovolj pečena tudi v sredini – zunanji videz mesa (zažgana, pooglenela površina) namreč ni zagotovilo, da je meso v sredini dovolj pečeno. Ker največkrat pri roki nimamo termometra za merjenje središčne temperature* v živilih, meso pred uživanjem prebodemo (npr. s čistim nožem) in ugotovimo, ali je sok že bister in ne več rožnat oziroma krvav. Največje tveganje predstavlja križanje/dotikanje surovega in že pečenega mesa in izdelkov ter premalo pečeno meso oz. mesni izdelki, ki so v sredini (npr. ob kosti) še rožnati ali krvavi.

➔ Gotova živila čim prej porabimo. Ne shranjujmo živil v nevarnem temperaturnem območju (5 °C do 63 °C). Če so bila živila shranjena v tem temperaturnem območju več kot dve uri, jih zavržemo.

➔ Vsa živila pokrijemo, da preprečimo onesnaženje.

Ker je piknik zabava, na katero pogosto vsak udeleženec prinese nekaj hrane, predlagamo, da ta priporočila pošljete vašim piknik-prijateljem skupaj z vabilom na piknik.

* V primeru, da imamo možnost uporabe termometra za merjenje središčne temperature. Zaželeno je uporabo omenjenega termometra za preverjanje varnih temperatur, navedenih v tabeli. Termometer je treba pred vsako uporabo, po končanih meritvah in med posameznimi meritvami očistiti (s čisto vodo z dodatkom čistilnega sredstva) in razkužiti z alkoholnimi krpicami.

Tabela: Varne notranje temperature živil pri peki na žaru

Živilo	Temperatura
Hladne, predpripravljene jedi	+4 °C
Govedina, ovčetina, teletina, svinjina (zrezki, kotleti, rebra)	od +71 °C do +77 °C
Vsa perutnina (v kosih, cela)	+85 °C
Mleto meso (čevapčiči, pleskavice, burgerji)	+71 °C
Klobase	+74 °C
Ribe	več kot +63 °C

Vir: <http://www.zzv-kp.si/javno-zdravje/skupina-za-higieno-in-okolje/higiena-in-varnost-zivil/> (11. 3. 2013).

Novice Zdravje za vse so brezplačen mesečnik, dostopen na spletni strani ZZZV Koper: <http://www.zzv-kp.si/strokovni-nasveti-in-priporocila> mesecna publikacija Zdravje za vse / Zdravje za vse | Prav tako so novice dostopne v vseh informativnih točkah zdravstvenih domov in bolnišnic v zdravstveni regiji Koper. | Izdajatelj: Zavod za zdravstveno varstvo Koper, Vojkovo nabrežje 4a, 6000 Koper | Odgovorna oseba: Milan Krek | Glavna in odgovorna urednica: Manica Remec | Sodelavci: Liljana Petruša, Živa Žerjaj, Ines Kvaternik | Oblikovanje koncepta: Slavica V. Okorn | Oblikovanje in priprava: SkupinaOpusDesign® | Lektoriranje: Martina Jelušič | Naklada: 1200 izvodov

MISEL O KNJIGI

Človek Žival: zdrava naveza, Maksimiljana Marinšek & Maks Tušak, Založba Pivec, 2007, Maribor

Človek se že od nekdaj obnaša do ostalih vrst bitij vzvišeno, ali recimo tako, kot bi bili na tej Zemlji sami. Ampak ... rastline obstajajo. Živali obstajajo. Marsikaj obstaja. Poleg nas in naše arogance. Jemo jih, oblačimo se vanje, uporabljamo jih za delo; živali namreč. Okoli 350.000 živalskih vrst obstaja, samo ptic okoli devet tisoč vrst, tri tisoč vrst sesalcev in še veliko, ogromno predstavnikov posameznih vrst. Udomačevanje živali je druga zgodba. Ko sem bila še majhna punčka, živeča v naravi in med njo in potem kilometre nikogar in potem spet hrib, pečina, travnik sem jih srečevala pogosto; živali namreč. Domačno. Delila sem z njimi svoje veselje in jih opazovala. Ptice vseh vrst, zajce, lisice, dihurje, kune, jastrebe, kače, gliste, čebele, muhe, divje prašiče, srne, jabece, jelene, košute in še pa še divjih štiri- ali manjnožcev. Poleg domačih, seveda. Nikoli nismo bili brez psov ali muc. Nikoli brez kokoši. Včasih kak zajček, za katerim sem jokala ko dež, ko ga je nono olupil in potem jih ni lupil več, ker jih iz principa in protesta s sestro nisva hoteli jesti. Bili so prelepi. In prašiči, lepo rejeni, zanimivi, a smrdljivi, pa vseeno sva ob kolinah bežali stran in si mašili ušesa. Pa psi. Ki so bili povečini podrejeni, psi čuvaji, ki so morali opozarjati na prišleke, na divjad in podobno. Prijateljskega odnosa v tistih časih do živali ni bilo kdovekoliko. Krava je dajala mleko in meso, kokoš je nosila jajca in krepčala okus juham, za prašiče se pa tako ve, za kaj vse smo jih *ponucali*. Konjev, žal, pri nas ni bilo. Bili pa so psi. Moja največja in večna ljubezen še dandanašnji, med živalmi namreč. Nekateri živali so tudi potem, ko so izgubile v preteklosti religiozni in kulturni pomen, še vedno ohranile tesen stik s človekom. Domače živali je imelo grško in rimsko plemstvo, kasneje evropska aristokracija. Ampak bogat si je lahko privoščil »nekoristno, nedelovno« žival, drugim je bilo do konca 17. stoletja to prepovedano. Živali so bile nespoštovane, ker naj bi manj občutile in bile so ustvarjene za služenje človeku. Predsodki do živali so dosegli višek med inkvizicijo – čarovništvo so namreč dokazovali tudi preko prijateljevanja z živaljo. Od tod tudi pravljice čarovnic z mačko na rami. V zadnjih dveh stoletjih so živali začele pridobivati drugačno vlogo. Postajati so začele človeški sopotniki, hišni ljubljenci, ki imajo pomemben vpliv na počutje in zdravje ljudi. Pes, ki vodi slepca, določene vrste ptic, ki razveseljujejo s petjem itd. Živali, v svetu prej kot pri nas, uporabljajo za delo z zelo različnimi skupinami ljudi, vključno z mentalno prizadetimi in osebami z emocionalnimi problemi. Pozitivni rezultati odnosa z živalmi vključujejo izboljšano komunikacijo, povišan občutek vrednosti in občutek biti potreben. Znana skupnost v svetu je Bittersweet Farms,

ki uspešno vodi program za avtistične odrasle in skupaj s hortikulturo, tesarstvom in posebnimi projekti terapevtsko vključuje tudi skrb za živali. Podobna organizacija je Green Chimneys, center za otroke z vedenjskimi, emocionalnimi in učnimi problemi. Otroci se počutijo srečne ob živalih, saj jim zagotavljajo zaupno komunikacijo. Pri nas začenjajo s t. i. pet therapy šele zadnja leta. Avtorja pričujoče knjige sta oba doštudirana psihologa, Maks Tušak je redni profesor za klinično psihologijo na Filozofski fakulteti v Ljubljani, že vrsto let pa ima brezplačno svetovalnico za študente. Poleg klinične psihologije se je ukvarjal s športno psihologijo, zadnja leta pa se ukvarja z živalsko psihologijo. Napisal je več knjig, in sicer: Risanje v psihodiagnostiki, Psihologija konja, Psihologija družine idr. Da bi prizadetim ali drugače prikrajšanim posameznikom pomagal, uvaja terapije s pomočjo živali pri nas. Maksimiljana Marinšek je ravno tako psihologinja in je za diplomsko nalogo s področja komparativne psihologije prejela univerzitetno Prešernovo nagrado, je doktorica znanosti s področja učenja živali. Leta 2002 je z očetom (soavtorjem) napisala knjigo Psihologija konja. Ustanovila je Društvo za aktivnosti in terapijo s pomočjo živali, znotraj katerega te dejavnosti izvajata skupaj z očetom. Pričujoča monografija je edinstveno delo v slovenskem prostoru, saj gre za izčrpen pregled praktičnih in teoretičnih spoznanj o človekovi in živalski psihi in interakciji obeh. V knjigi opisujeta terapevtske vplive pri različnih boleznih (demenci, avtizmu, motnji pozornosti, antisocialni osebnostni motnji, stresu, anksioznosti, depresiji ipd.) Posebno pozornost namenjata vlogi živali pri motenem duševnem razvoju, pomanjkanju pozornosti s hiperaktivnostjo, pri vedenjskih motnjah in antisocialnih motnjah ter vlogi živali v terapevtskem procesu teh motenj. Vsebine so znanstveno osnovane in knjiga bo mnogim vredna in uporabna, zato jo toplo priporočam v branje. Objem do prihodnjega branja, Patricija Dodič.

EURO MB
NIZKE GRADNJE
gsm: 041 682 549, 041 652 769
NEPREMIČNINSKA AGENCIJA
gsm: 041 688 663
Vilharjeva cesta 31a, 6250 Ilirska Bistrica

DAN ŽENA PO DOBROPOLJSKO

Praznovanje dneva žena v Dobropoljeh je eno izmed vaških srečanj, za katerega se še posebno potrudimo. Letos smo ta dan obeležili v soboto, 9. marca, v Hramu svetega Florjana. Že nekaj let izkoristimo to priložnost tudi za praznovanje materinskega dneva in dneva mučencev, da se naši moški ne bi počutili zapostavljeni. Priprave se začnejo nekaj dni pred skupnih srečanjem, saj sami poskrbimo za pripravo domačih jedi, kulturni program in cvetje.

8. marec je že več kot sto let mednarodni dan žena, zato smo na kratko pregledali napredek žensk v tem času. Letos smo povedali nekaj o znani Slovenki, biokemičarki Viti Majce, ki je ena izmed lanskih dobitnic mednarodne štipendije programa Za ženske v znanosti in je trenutno na podoktorskem študiju v Angliji. 10. marec smo obeležili s spominom na 40 mučenikov, ki so v času vladavine cesarja Licinija (308–324) umrli mučeniške smrti zaradi verovanja v Jezusa in so bili pripravljeni za svojo vero umreti.

Najlepši del večera je bil vsekakor čas, ko so nam Martina, Metka, Sara, Nuša in Leila z recitali priklicale v naše misli in srce radosti življenja in predvsem ljubezen do mam. Štiriletna Leila je zapela pesmico Prvi sneg in tako požela največji aplavz. Letos smo se pogostili z golažem, njoki, polento in domačim kruhom, pripravili smo tudi raznovrstno pecivo. Seveda so žene dobile tudi šopek lepo dekoriranih zvončkov, ki so jih pripravili vaški otroci. V naših mislih sta bili z nami tudi Marjetka in Milica. III H. B.

GOSTOVANJE NA SEŽANSKEM

Na predvečer rojstnega dne Srečka Kosovela se je **Literarno društvo Ilirska Bistrica** odzvalo prijaznemu povabilu sežanskega **Literarnega društva Zlati čoln**, ki v letošnjem letu praznuje petnajstletnico svojega obstoja. Črna Kosovelova soba je gostila **Aleksandra Borenoviča, Tomaža Mahkovica, Patrika Tomšiča, Neto Vergan in Patricijo Dodič**, ki so sicer maloštevilno občinstvo razburkali s svojstveno poezijo in skupnim nastopom s t. i. »parlamentarno poezijo«, izrazom, ki si ga društvo lasti, tako kot tudi izraz za »premski škali«, izvirno obliko pesmi, nastalo na zadnjih Premskih srečanjih. Da Literarno društvo ne miruje niti v domačem kraju, je dokaz simpatičen večer **Dar žen(s)kam** ob praznovanju dneva žena v Hramu dobrega Pri Matetu na petkov večer. Za prijetno vzdušje z recitalom, glasbo in skečem so poskrbeli **Kristjan Dekleva**, že omenjena trojica **Borenovič-Mahkovic-Tomšič**, članice dramskega gimnazijskega krožka **Urška Vrh**, Kaja

Boštjančič in Katarina Penko, moški pevski zbor **Dragotin Kette** in izredno simpatični članici KETŠD-a **Mihelčič** iz Harij, **Alenka Penko in Nataša Frank**. V pripravi je več takšnih večerov, vsekakor pa vabljeni stari in novi člani na aprilске petkove večernice (prvi petek v aprilu). III **Patricija Dodič**

ČIPKA IN SPOMINI

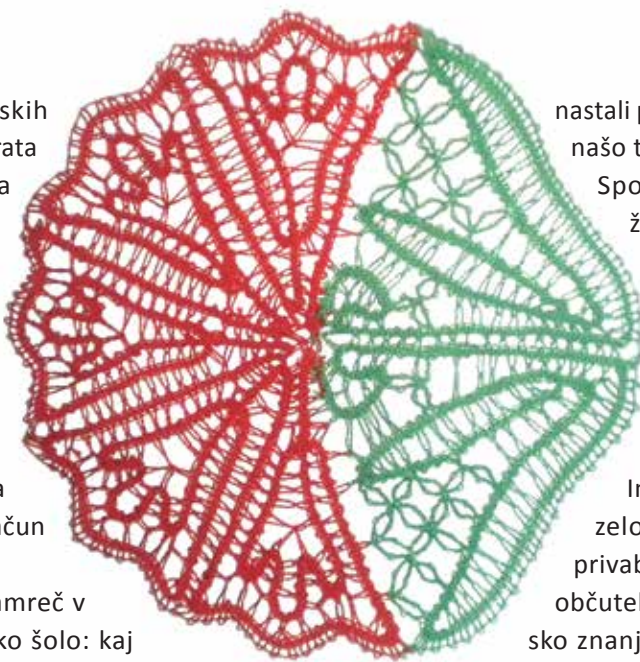
Spominjam se dolgih decembrskih večerov, ki so se vtihotapili skozi vrata že sredi popoldneva. „Kaj bova počeli?“ sem spraševala mamo. Danes bova v roke prijeli kleklje, naučila te bom prvih korakov, takoj bom videla, ali ti bo šlo od rok. S tem se mi je odprl povsem nov svet, ki je buril domišljijo. Ko sva iskali kleklje in navijali niti, sva se posedli k mizi, domišljija se je vnovič razvnela, tokrat na račun maminega pripovedovanja.

Ko sem bila mlada, smo imeli namreč v samostanu Notre Dame čipkarsko šolo: kaj vse smo sklekljale, naredile smo tudi jugoslovansko zastavo, pa ovratnike, ki so pristajali oblekam, in čipkaste rokavice za k nedeljski maši!

Mama je brskala po vzorcih, ki jih je ročno prerisovala na pag papir. Gledala sem, kako hitro je vrtela kleklje, vendar je bilo v njenih očeh zaznati radosten občutek, neko mehko, ki me je prikovala k mizi in kleklji so zažvenketali tudi v mojih rokah. Srce mi je poskočilo od veselja, ko sem jo slišala reči: »Saj ti kar gre, jutri bova začeli z vzorcem.« Nasmehnila sem se.

Sedaj po mnogih letih vem, da je v življenju treba marsikaj poskusiti. Poskusiti pač ni greh? In ker v življenju res vse prav pride, se je zgodilo, da sem čistila podstrešje in v roke mi je prišla blazina (bula) z nedokončano čipko. Začuda se bucik ni prijel rja in lahko sem nadaljevala z delom. Ne vem, če še znam, sem spraševala mamo, in spet sva skupaj začeli, delo je steklo, čipka pa je postala moj nov način sproščanja, ob delu se je porajala poezija in ideje so mi prinesle novo energijo. Zunaj naletava sneg, kleklji mi polzijo skozi prste, hvaležna sem mami, da me je naučila te čipkarske tradicije, ki je sprva živela po samostanih in gradovih.

V 19. in 20. stoletju je čipkarstvo postalo donosna obrt. Leta 1876 so odprli čipkarsko šolo v Idriji, od koder se je znanje širilo v sosednje pokrajine. Izvedela sem, da so prve vzorce prinašali Italijani, ko so prihajali v rudnik po surovine. Ženske so kopirale njihove vzorce in jih izdelovale, šele pozneje so

nastali prvi slovenski vzorci, naravnani na našo tradicijo.

Spoznala sem ženske, ki klekljajo že vse življenje, med njimi tudi kmetice, ki imajo zelo malo časa, vendar ko pokažejo svoj izdelek, govorijo o njem kot o ljubezni, besede postanejo sladke, globoka čustva skrita za molkom žarijo na obrazu.

In tudi mene je prevzela, sedaj jo zelo cenim in vem, da zna iz mene privabiti najlepše lastnosti. Prijeten je občutek, ko vem, da nadaljujem čipkarsko znanje, ki mi ga je posredovala moja mama in s tem vem, da ni šlo v pozabo. III

Marina Grilj

POEZIJA IN ČIPKA

NA MIZI BREZ PRTA LEŽALA JE ČIPKA,
PREPROSTA IN KRHK, KOT DA SE NE ZNAJDE,
KOT DA SE BOJI PRVE JUTRANJE SVETLOBE,
KOT DA JE SEDLA MAMI V NAROČJE IN SI ŽELI LE MEHKOBE.

OBLILA SO ME ČUSTVA,
SE PREPLETLA OD GLAVE DO PETA,
KOT BELE NITI LESENEGA KLEKLJA.

OBSTAJA ZAGNANOST IN POZDRAV IN
TISTI SMEHLJAJ, KO JO VIDIŠ NA OKNU, V PRITU ALI SLIKI.

PESEM IN ČIPKA,
VSE JE POEZIJA,
ENA V BESEDAH POTUJE, DRUGA V NITKAH TEKMUJE,
RASTETA POČASI, KOT SEMENKE,
IŠČETA LE NEKOGA, DA Z NJIMA BO ŠEL NA ZMENKE.

VABILO

V soboto, 20. aprila, bo v dvorani Glasbene šole Ilirska Bistrica potekala **DELAVNICA JAZZ PETJA s priznanim slovensko jazz pevko DARJO ŠVAJGER**. Začela se bo ob 10.30 s skupinskim seminarjem vokalne tehnike, sledilo pa bo delo s posameznimi solisti. Delavnica se bo zaključila z nastopom udeležencev ob slušateljstvu mentorice. Zainteresirani za aktivno ali pasivno udeležbo na delavnici naj se zglasijo na št. 031 363 313. **Prav vsi pa ste lepo povabljeni na večerni koncert ob 19. uri!**

PRAVLJICA O PRAVLJICI ...

Globoko vprašanje, ki se mi te dni večkrat »mota« po glavi, je, kako so lahko nekoč graščaki, duhovščina in vsi ostali veljaki shajali že samo z desetino »darov«, dandanes pa je še polovica obdavčitve premalo in se je treba še dodatno »pufati« pri naši dobri mami Evropi? Seveda – odgovor je na dlani. Krivi smo predvsem mi podložniki oziroma tlačani, ki smo postali prezahtevni. Tlaka se je iz nekdanjega celega dne zmanjšala na ubogih 8 ur, hočemo socialne pravice, morje, hočemo smučanje, zdravstvene usluge, hiše namesto kajž, avtomobile in še vse ostale ugodnosti, ki jih nekoč pridni, poslušni, verni in skromni podložniki pač niso imeli v tej naši mali deželi kranjski. Zatorej je tudi življenje zdajšnjih devetdesetih graščakov in graščakinj, štiridesetih knezov in 211 grofov ter vseh ostalih njim vdanih vitezov in oprod postalo dokaj težavno, oziroma skoraj že na meji znosnega. Niti pravica prve noči jim ni sirotam ostala, tako da se je njihov položaj res precej poslabšal od zlatega srednjega veka in pravoverne dobe inkvizicije pa do dandanašnjih dni. Tlačani, poboljšajmo se! ♪//

IZGUBLJENI KLJUČEK IN SONČICA ZVONČICA (nadaljevanje ...)

Prva zgradba, na katero je mali ključek naletel na poti v mesto, je bila prastara in mogočna graščina, vsa obrasla z bršljanom, že od nekdaj v lasti mogočnega gospoda grofa Friderika Tretjega. Grof se je vsako jutro s svojim iskrim rjavim žrebcom odpravil na lov v gozd. Zelo je imel namreč rad pečene fazane na krožniku, te je med drevjem pokončal s pomočjo svojega velikega in močnega samostrela. »liiiihhiiii ...« je zakričal in potegnil svojega konja za uzdo. Misli je, da je ključek žebelj na cesti in ni želel, da si konj poškoduje kopito. Ko je uspel ustaviti konja in malo bolje pogledati, je šele opazil, da je na cesti mali ključek. »Kaj pa ti tukaj počneš in strašiš mojo neprespano ubogo pamet,« je grof Friderik nejevoljno rekel malemu ključku. »Oprostite, veliki gospod ... v mesto grem in tudi delo iščem«, je ponižno odgovoril mali ključek.

»Ahaha..ha..ha... tako majhnih vrat pa moja graščina res ne premore, da bi jih ti lahko zaklepal«, je jezno rekel grof in spodbodel konja z ostrogami, da se je bel prah potem še dolgo polegal po cesti in malem ključku, ki je žalosten odšel naprej.

V belem mestu ni bilo videti veliko ljudi, saj se je dan šele začel prebujati. A ena izmed stavb ob cesti je malemu ključku takoj »padla v oči«. S svojo zašiljeno streho je segala visoko pod nebo in zelo izstopala med ostalimi. »Tukaj potrkam, morda pa le dobim delo«, si je rekel in nalahno potrkal na vrata mogočne cerkve. Šele čez čas mu je le odprl sam debeli škof, ki je ravnokar obilno pozajtrkoval. »Glej no glej, kdo je prišel k nam na obisk«, se je škof začudil živemu ključku in si ob tem brisal usta z izvezenim robcem.

»Dobro jutro, spoštovani in cenjeni gospod. Ključek Buček sem in dela si iščem po svetu«, se je ključek ponižno priklonil in predstavil okroglemu škofu. »Ali bi bilo pri vas mogoče kaj dela zame?«

Gospod škof je le debelo pogledal. »Ha,ha,ha ...kaj pa naj tu počnem s teboj? Saj sploh nisi okrašen z demanti, opali in ostalimi dragimi kamni, da bi bil naši zgradbi lahko v ponos. Samo

sramoto bi si nakopal s teboj. Ne, tukaj pa zate res ne bo nič dela, žal«, je še rekel debeli škof, zaprl težka vrata za seboj in se odpravil k jutranjemu počitku. Ključek pa je sklonjenih ramen žalosten odšel dalje.

Na vogalu ulice je stala bleščeča trgovina. V izloži se je svetilo tisoč stvari, da so jih mimoidoči z zanimanjem opazovali. »Tukaj potrkam, gotovo me vzamejo v službo«, si je hrepeneče rekel. Vrata mu je odprla nejevoljna trgovka z rdečo pentljo v laseh. »Kaj me tu zdaj motiš? Če želiš, hitro vstopi in kaj kupi ali pa pojdi dalje. Nimam časa ves dan tu zapravljanje s teboj«, je rekla jezna na ključka, ker ji je zmotil posel in delo s strankami. »Lepa gospodična, oprostite, samo delo iščem. Ali bi bilo pri vas mogoče kaj primerne zame?« se ključek ni dal odgnati. Pisano ga je postrani pogledala in rekla: »Ne, naša trgovina je bogata in skriva velike vrednosti. Zato tudi imamo le najboljše tri ključavnice in »nobel« moderne ključke v vratih, ne pa takšnih enostavnih in cenenih kot si ti, da te lahko že vsak otrok ponaredi. Pojdi, ker res nimam časa.« Ključek je na pragu trgovine sklonil glavo in zopet tiho odšel naprej. (Dalje prihodnjič ...)

III mv

RAZSTAVA MARJANA MIKLAVCA

V četrtek, 14. marca, je bila v galeriji Doma na Vidmu odprta nova likovna razstava znanega kraškega samorastnika Marjana Miklavca.

Slikar, rojen leta 1938 v mestecu Narni blizu Rima, se je zelo resno pričel ukvarjati s slikarstvom po njegovi prvi samostojni razstavi leta 1984 v Mali galeriji v Sežani. Z vztrajnim delom in izobraževanjem na raznih delavnicah in kolonijah je napredoval in si pridobil

status slikarja. Je član likovne sekcije KUD dr. Lojz Kraigher pri Kliničnem centru Ljubljana, do nedavnega pa je bil tudi član Likovnega društva Rajko Slapernik v Ljubljani. Je tudi pobudnik za ustanovitev predmetne skupine Potujoče slikarske kolonije Art Femips. Skupina slikarjev potuje po svetu in prinaša zlasti Slovincem na vseh celinah košček Slovenije, košček slikovitega Krasa.

Slikar Marjan Miklavc iz Sežane je gotovo eden izmed vidnejših kraških slikarjev. V slogu poetičnega realizma slika značilno kraško pokrajino, s poudarkom na arhitekturi in etnološki dediščini starih obrti. Za svojo pripoved je namenoma izbral akvarelne barve, ker z njimi najraje odgovarja doživetjem in tematiki. Organiziral je več kot 80 samostojnih razstav in sodeloval na

nešteti skupinskih razstavah, tudi na Bistriškem. Še vedno pa prenaša svoje znanje na mlade in starostnike.

Prav sedaj nastaja njegova veličastna slikarska monografija Krasa, njegov najbolj monumentalni projekt. Nastal je tudi dokumentarni film Kraška dediščina Marjana Miklavca, ki ga je režiral Jadran Sterle in je bil tudi prikazan na odprtju razstave. Razstava bo na ogled do 3. aprila. **III Rajko Kranjec**

NA GODALNEM ODDELKU GLASBENE ŠOLA ILIRSKA BISTRICA PESTRO

V prihajajoči pomladi se bodo na godalnem oddelku Glasbene šole Ilirska Bistrica zvrstili zanimivi nastopi. Še pred prvomajskimi prazniki se bo godalni orkester pod vodstvom mag. Zdravka Plešeta odpravil na srečanje godalnih orkestrów primorskih glasbenih šol v Novo Gorico. 17. aprila se bodo udeležili nastopa v dvorani tamkajšnje glasbene šole ter zaigrali skladbe Beethovna, Bizeta in Elgarja. Srečanje godalnih orkestrów ZPGŠ poteka vsake dve leti. Za člane orkestrów in njihove vodje predstavlja izziv, preizkušnjo znanja in glasbeno druženje.

19. aprila 2013 se bo v dvorani Glasbene šole Ilirska Bistrica zvrstil prvi od petih samostojnih solističnih nastopov učenk violine iz razreda učitelja Plešeta. Na prvem nastopu se bo predstavila učenka četrtega razreda violine Karin Logar. Karin bo nastopila s skladbami Kuchlerja, Riedinga, Beethovna, Seitzja in Šimeka. Nastop bo pričel ob 19. uri. S klavirjem jo bo spremljal Martin Lenarčič, prof. **III Glasbena šola Ilirska Bistrica**

POMLADNI SVET

Ob turobnosti sive in črne in bele, na trenutke prepredene z modrino, ki jemlje dih in spremlja zimski čas, si zaželimo barv, močnih, živih, kontrastnih, kakršnihkoli barv. In ker pomlad in njeno radoživost že preveč časa čakamo, se je v kozinsko knjižnico pritihotapila veselo kAromatično, saj so tokratno razstavo pripravile članice likovne sekcije Foto kluba Žarek iz Sežane, čeprav štirka prihaja pravzaprav od vsepovsod (Ocizla, Divača, Majcni pri Sežani, Šmarje pri Kopru). **Božica Mihalič, Dajana Čok, Maruša Marija Maraž in Tatjana Fičur** ustvarjajo in razstavljajo skupaj skoraj

deseto leto. »Svojo pot na likovnem področju so začele kot uspešne fotografkinje v fotografskem študijskem krožku in jo nadaljevale v okviru fotokluba Žarek«, pravi o njih podpredsednik FK Žarek, Jadran Čeh. Z mentorji ali samostojno obiskujejo slikarski ex-tempore,

od 2005 dalje razstavljajo na različnih koncih in krajih Slovenije (Hrpolje - Kozična, Lipica, Koper, Ljubljana, Logatec, Piran itd.). Razstava v prostorih knjižnice je na ogled **od 16. marca do 30. marca 2013** v času odprtosti knjižnice. Vabljeni k ogledu. **III Patricija Dodič**

»ZGODBARNI-ČARNOST«

Kozinska knjižnica je v oktobru, kot že marsikdo ve, začela z novim študijskim krožkom »Zgodbarnica«, ki se je razvil v izredno prijetno druženje med tistimi, ki ljubimo pisano in ustno besedo, kulturno dediščino in podobne domoznanske in drugačne teme. Da ne gre le za dolgočasno sestajanje, priča doslej zbranih že več kot štirideset zgodb, ki niso samo zgodbe, seveda, saj se med njimi najde tudi pesmi, stare recepte, anekdote, šale, pregovore in še marsikaj.

Dobrovoljnost krožkarjev pri pripravi starih jedi, zbiranju starih fotografij, raznovrstnih dokumentov in pripovedovanju zgodb iz osebnih ali tujih izkušenj je neizmerna, radoživa in čudovita. Ob vsakem srečanju se nam pridruži kak nov krožkar, ki po dveh ali treh uricah mesečno odide in se vrača poln radosti, obogaten s tiste vrste človešnostjo, ki so jo v starih časih poznali ob večerih, ko se je pripovedovalo zgodbe ob ognjiščih, *ružlo fermento*, fižol, ali pač opravljalo katero od takratnih kmečkih ali manj kmečkih del.

Drugi teden v juniju, ko s krožkom do oktobra najbrž malce oddahnemo (ali pa tudi ne J) in nabereemo novih zgodb čez

poletje, bomo priredili zaključno skupno branje v eni izmed brkinskih vasi, ki naj zaenkrat ostane še skrivnost, kamor vas bomo povabili na prireditev, kjer boste lahko kaj več izvedeli o krožku samem in se nam morda v bodoče celo pridružili. Trenutni krožkarji prihajajo iz različnih koncev in krajev (Brezje pri Postojni, Vransko, Trbovlje, Divača, Ilirska Bistrica, Klanec, Ritomeče, Dolina pri Trstu, Črnotiče, Gradišče, Obrov idr.), manj je domačinov, in **naj vas – domačini – ob tej priložnosti ponovno povabim medse**, da sami ugotovite in se prepričate, kako zelo lepo se imamo vsakič, ko se srečamo. Ne motim se, če skoraj zagotovo rečem, da je veliko takih med vami, ki bi nam imeli povedati na tone zgodb iz otroštva, zato se enkrat mesečno odmaknite od vsakdanjosti in nam podarite zgodbo, veseli vas bomo. Nekega dne bodo zgodbe rodile zbirko in v njej bo objavljena tudi vaša zgodbica, če le pride v izbor, a *o tom potom*, bi rekli naši sosede. Pridružite se nam drugi torek v mesecu ob 18.00 (ali še raje: sledite napovedniku na spletni strani Kosovelove knjižnice Sežana: <http://www.sez.sik.si/new.>). Prisrčno vabljeni k študijskemu krožku »Zgodbarnica«. **III Patricija Dodič**

ZAHVALA

*Je čas, ki da,
je čas, ki vzame,
pravijo, je čas,
ki celi rane.
In je čas, ki nikdar ne mine,
ko zasanjaš se v spomine.*

**Ob boleči izgubi dragega moža, očeta,
nonota in tasta**

DARKA JENKA iz Topolca,

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste se v tako velikem številu poslovili od njega in njegov grob pokrili s cvetjem, darovali sveče ter sočustvovali z nami. Posebno zahvalo dolgujemo

so-tovarišom lovcem iz Lovske družine Prem, ki so ga z glasom lovskega roga položili k večnemu počitku, članom Združenja šoferjev in avtomehanikov, vsem prisotnim praporščakom, g. župniku Vidrihu za opravljeno pogrebno svečanost, vsem vaščanom, prijateljem, znancem in sorodnikom, ki so nam stali ob strani in nudili pomoč.

Žalujoci: žena Cvetka, sin Boštjan z družino in hči Tanja z družino

ZAHVALA

*A sreča kot sonce zahaja
in z njo odidejo mnogi,
le mama vztraja do kraja
v svoji angelski vlogi.*

T. Pavček

Odšla je naša ljubljena mama

IVANKA RUTAR

(24.8.1927 – 18.2.2013)

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, vaščanom, prijateljem, znancem in vsem, ki ste v dneh slovesa sočustvovali z nami, nam izrazili sožalja, darovali cvetje in sveče. V množičnem slovesu od naše drage mame na jelšanskem pokopališču ste nadvse spoštljivo izkazali, da ste jo imeli radi. Hvala Vam. Hvala tudi duhovniku Francu Rasporju za opravljeno pogrebno svečanost.

Žalujoci: sinovi Danilo, Boris, Tone in Ivan z družinami

Novokračine, 19. 2. 2013

AKTIVNE ZIMSKE POČITNICE

Kar 27 otrok iz Ilirske Bistrice in njene okolice si je zimske počitnice popestrilo s smučanjem – udeležili so se namreč 3-dnevnega smučarskega tečaja, ki ga je organiziral Smučarski klub Snežnik.

V ponedeljek, 25. februarja, na prvi dan tečaja, smo se učili smučati in deskati na smučišču SKI Bor v Črnem Vrhu nad Godovičem, kjer sta nam odlična proga in pica za malico polepšali še tako sončen in vesel dan. Naslednji dan, 26. februarja, smo tečaj nadaljevali pri naših južnih sosedih – na Hrvaškem, kamor po navadi hodimo plavat in ne smučat, zato nam je bilo vsem čudno. A megleno vreme in odlično zasnežene proge so nam dokazale, da se tudi na Hrvaškem lahko smuča in marsikateri tečajnik se je ravno na Platku

prvič peljal z dvosedežnico. Tečaj pa smo zaključili v četrtek, 28. februarja, kar na domačih Sviščakih, kjer je bil predviden celoten tečaj, a zaradi neprevozne ceste naša obljuba ni bila izpolnjena. Na zadnji dan tečaja so se vsi začetniki znali peljati z vlečnico, nadaljevalci pa so svoje smučarsko znanje nadgradili s smučanjem med količki. Nove zaloge energije smo dobili v Planinskem domu Sviščaki, kjer so nam pripravili odlične testenine in čaj.

Nekateri tečajniki in ostali občani Ilirske Bistrice so svoje znanje preizkusili še v nedeljo, 3. marca, na občinski tekmi na Sviščakih, kjer je v smučanju in deskanju tekmovalo kar 81 tekmovalcev v 21 kategorijah.

Upamo, da se naslednjo zimo zopet srečamo na tečaju med počitnicami! **III SK Snežnik**

‘SMUČARSKI KLUB SNEŽNIK, NAJBOLJ DRUŽABEN KLUB NA SVETU!’

To je klub dokazal v nedeljo, 17. marca, ko je na italijanskem smučišču Forni di Sopra organiziral Pokal prijateljstva. Tekme se je udeležilo kar 20 klubov iz petih držav : iz Slovenije, Hrvaške, Italije, Avstrije in celo iz Kazahstana. Bilo je kar 382 tekmovalcev, od tega 81 občanov Ilirske Bistrice, ki so se na progo podali z željo, da bi ekipno zmagali in osvojili prehodni pokal, a jim je zmaga za las ušla – za 80 točk jih je premagal le Smučarski klub Devin iz sosednje Italije. Vendar pozitivnega vzdušja med

Bistričani ni uspelo pregnati ne mrazu nei megli. Po tekmi so se ogreli s čajem in z domačimi jedmi, temu pa je sledila še podelitev, kjer so najhitrejši tri iz vsake kategorije čakali pokali, vsi otroci, ki so tekmovali, pa so prejeli spominske

kolajne in praktična darila. Po podelitvi smo se odpravili proti Ilirski Bistrici in družina Vrhunc Rencelj, ki je zbrala največ točk na tekmi, je kot nagrado dobila brezplačen prevoz!

Rezultate tekme si lahko ogledate na spletni strani kluba (www.sk-sneznik.com), kjer je objavljenih tudi 982 slik iz tekme, avtorja Tomaža Penka.

Hvala donatorjem in vsem, ki ste na kakršen koli način prispevali h klubskemu uspehu, mogoče se vidimo tudi naslednje leto! **III SK Snežnik**

CHEER PLESNE DELAVNICE

Cheerleading zveza Slovenije (CZS) je v nedeljo, 3. 3. 2013, organizirala brezplačne cheer plesne delavnice v Ilirski Bistrici na Osnovni šoli Dragotina Ketteja. Delavnic so se lahko udeležili vsi, ki so se želeli spoznati s cheer plesom ali svoje znanje nadgraditi.

Dopoldanski del dneva je bil tako namenjen začetnikom (začetna raven), tega so se udeležile naše najmlajše plesalke Mini Pumice. Naučile so se nekaj osnovnih plesnih elementov ter novo koreografijo, seveda pa ni šlo tudi brez smeha in igre. Ostale plesalke ŠD Freia (otroška skupina Pumice, mladinke ter članice Pume) pa smo se udeležile popoldanskega dela delavnic. Ta je bil namenjen vsem s plesnim predznanjem (nadaljevalna raven), ki so se želeli naučiti težjih korakov, obratov in skokov ter predvsem izpiliti svojo plesno tehniko. Delavnice za začetni in nadaljevalni

nivo je vodila CZS inštruktorica Tamara Brudar.

Kaj vse smo se na delavnicah in skozi vse leto naučile, lahko vidite na tekmah KK Plama Pur, kjer popestrimo T-oute in četrtine. Vse plesalke – od najmlajših Mini Pumic, malo starejših Pumic, do

najstarejših Pum – pa se sedaj tudi vneto pripravljamo in pridno treniramo za tekmovanja, ki se s pomladnimi meseci hitro bližajo. Komaj čakamo, da lahko odplešemo svoje nove koreografije ter pokažemo vse, kar smo se letos novega naučile. III ŠD Freia

»ŠPORT JE IN«

Člani in članice KŠTD Tabor Kalc 1869 iz Knežaka se zavedamo, da sta gibanje in rekreacijska vadba pomembna za naše

zdravje. Z namenom seznanjanja mladih o pomenu zdravega načina življenja, promocije rekreacije med mladimi in skrbi za zdravje, je športna sekcija društva, ob podpori ŠOU v Ljubljani, v letošnjem letu že drugič izvedla projekt Šport je IN.

Člani in članice društva smo se v zimskih mesecih redno dobivali v telovadnici OŠ Knežak in tam dobro razmigali svoje mišice in sklepe. Med 15. in 17. februarjem pa smo se tradicionalno, že peto leto zapored, podali na smučarski vikend na Kope. Dobra letina snega nam je postregla s pravo zimsko idilo in z veliko smučarskimi užitki. V prvem vikendu marca smo v sodelovanju s Planinskim društvom Snežnik Ilirska Bistrica v Grdi sodelovali pri organizaciji Vikenda varnega gibanja v zimskih razmerah, kjer so nam člani GRS Ilirska Bistrica v krajšem predavanju predstavili delovanje skupine ter podali napotke za varno gibanje v zimskih razmerah. III Martin Novak

VABILO K SODELOVANJU

Klub študentov Ilirska Bistrica išče nove aktiviste. Vabljeni vsi študenti in dijaki z obilo dobre volje, ki bi želeli pomagati pri organizaciji dogodkov, se zabavati in kaj novega naučiti.

Za več informacij nam pošlji sporočilo na ksibko@gmail.si, lahko pa se z nami povežeš preko profila Facebook.

V KORAKU S ČASOM

Tudi letos smo se zbrali, tako mlajši kot malce starejši, vendar prav vsi z isto željo: vstopiti v svet računalništva in dohiteti najnovejše prijeme, ki nam jih ponuja virtualni svet. Priznati smo si morali, da ni tako lahko kot izgleda na prvi pogled. Včasih pač ni bilo računalnikov. Če je nekoga nekaj zanimalo, je moral to poiskati v knjigi, če je nekdo nekoga potreboval, ga je preprosto poklical po telefonu. Kdo si je leta nazaj mislil, da bo za funkcioniranje v tako imenovani »informacijski družbi« potrebna le elektronski poštni naslov in da nam bo

odgovor na nemogoča vprašanja dal danes že vsem znani »stric Google«. O pozitivnih in negativnih vidikih vpliva razvoja računalništva in medmrežja bi lahko razglabljali v neskončnost, vendar je na tem mestu najpomembnejše to, da moramo v korak s časom. In prav to smo storili v zadnjem tednu meseca februarja, ko je Klub študentov Ilirska Bistrica v sodelovanju z Gimnazijo Ilirska Bistrica, ki je velikodušno nudila tako svoje prostore kot tudi računalnike, organiziral tečaj računalništva, kjer so se udeleženci seznanili z osnovno

uporabo računalnika, se naučili brskanja po medmrežju in pošiljanja elektronske pošte. Zbralo se nas je dvanajst in pod vodstvom Andreje Kuret, ki je že pravi strokovnjak na tem področju, smo osvojili nova znanja in se vsak dan znova v pričakovanju novega vračali na učne ure. Bilo je lepo, združili smo prijetno s koristnim in se v dobri družbi veliko novega naučili. Seveda z navdušenjem pričakujemo tudi nadaljevalni tečaj, zato vabljeni vsi, ki bi se nam radi pridružili. Vse, kar je potrebno, je le dobra volja. III Gimnazija Ilirska Bistrica in KŠIB

SREČANJE BRALNEGA KLUBA NA GIMNAZIJI ILIRSKA BISTRICA

V petek, 9. marca 2013, je na Gimnaziji Ilirska Bistrica potekalo srečanje bralnega kluba. Udeležili so se ga gimnazijci in gimnazijke iz Postojne in Ilirske Bistrice. Tokrat smo se pogovarjali o kulturnem ameriškem romanu Varuh v rži, ki ga je napisal pred tremi leti preminuli J. D. Salinger.

Obnašanje glavnega junaka nam je bilo izhodišče za pogovor o različnih temah: težave v mladostništvu, zlaganost ljudi, odnos do šole, popularne kulture, odgovornost, ki jo čutimo do najbližjih ...

Tema naslednjega srečanja bo uspešnica Jaya Asherja Trinajst razlogov. III Mentorica Mateja Rebec Hreščak, Gimnazija Ilirska Bistrica

PESTRA ZIMA NA OŠ DRAGOTINA KETTEJA

Na OŠ Dragotina Ketteja smo bili pozimi zelo aktivni in uživali smo v čarih, ki jih ponuja zima.

V decembru smo si ogledali tekmo biatlona na Pokljuki. Bili smo priča zgodovinskemu dogodku, saj je prvič zmagal slovenski tekmovallec (Jakov Fak). Upamo, da bodo naši tekmovalci tako uspešni tudi 22. marca, ko si bomo ogledali tekmo v smučarskih poletih v Planici.

Učenci šestih razredov so se v januarju

udeležili zimske šole v naravi na Cerknem. Smučanja so se učili v pravi smučarski idili, tako da so vsi izboljšali smučarsko znanje. Pesto je bilo tudi v popoldanskem času. V bazenu so utrjevali znanje plavanja, možgane napenjali ob predavanjih in se sprostiti v disku ter ob podelitvi diplom. V februarju smo izvedli športni dan za učence zadnjega triletja. Izkoristili smo možnosti, ki nam jih je ponudila letošnja zima in večino dejavnosti izvedli v oko-

lici šole. Črne njive so bile cilj pohoda, Hrib svobode nam je ponudil odlično sankališče, le smučat smo se odpravili na Cerkno zaradi težav z vlečnico na Sviščakih. Seveda je pri vseh aktivnostih poletela tudi kaka snežna kepa.

Upamo, da bo tudi prihodnja zima bogata s snegom in nam omogočala vse te aktivnosti, ki so nam ponudile toliko veselja. **III Učitelj športne vzgoje Matevž Sakelšek**

DRUGAČNA FIZIKA

V sredo, 20. 3. 2012, smo se učenci višje stopnje OŠ Rudolfa Ukoviča Podgrad odpravili na kulturni dan v Ljubljano. Ogledali smo si slovenski parlament in Šolski muzej.

Najprej smo si ogledali stavbo slovenskega parlamenta. Ob vstopu so nas temeljito pregledali – kot na letališču. Vodička nas je odpeljala v Veliko dvorano, kjer nam je razkazala freske, ki jih je naslikal Slavko Pengov. Skozi ogled fresk smo ponovili vse pomembne dogodke v slovenski zgodovini. Nato smo si z balkona ogledali sejno dvorano, kjer so seje državnega zbora. Ravno na ta dan so se v parlamentu pripravljali na sprejem nove vlade. Vse je bilo tako skrivnostno in uradno.

Sledil je ogled Šolskega muzeja, ki je zakladnica šolstva na Slovenskem. Ogledali smo si razvoj šolstva skozi stoletja ter razstavo »Pišem, torej sem«, ki prikazuje razvoj pisal skozi zgodovino. Prisostvovali smo tudi uri fizike iz leta 1900. Oblekli smo se času primerno in odšli v učilnico. Roke smo morali držati na hrbtu in sedeti vzravnan. Učitelja smo morali klicati gospod učenik. Tudi naše učiteljice so se morale

obnašati kot učenci. Učitelj je ves čas kričal na nas ter tepel s palico po mizi. Poredni učenci so včasih morali sedeti na oslu oz. klečati na koruzi. Učitelj ni bil prav nič prijazen, zato smo vsi komaj čakali, da se ura konča. Veseli smo, da lahko obiskujemo šolo v 21. stoletju. **III Novinarski krožek OŠ Rudolfa Ukoviča Podgrad**

PROJEKT MODRI JAN: DOBRODELNI SEJEM RABLJENIH STVARI

V okviru projekta Modri Jan smo se prvošolci odločili za dobrodelni sejem. Pogovorili smo se o dobrodelnosti in medsebojni pomoči, otroci so razumeli in se navdušeno začeli pripravljati na to obliko pomoči.

Štirinajst dni pred sejmom smo začeli zbirati prodajne izdelke. Ponosno smo jih razkazovali in jih postavljali na police. Tu so bile igrače, knjige, šolske potrebščine, nekaj obleke, nakit, okrasni predmeti ...

V ponedeljek pred petkovim dogodkom smo izdelali in obesili po šoli plakate, v torek pa smo posebno obvestilo o sejmu sporočili po šolskem radiu.

Sošolci iz višjih razredov so si v jutranjem varstvu in podaljšanem bivanju začeli ogledovati prodajne stvari, mar-

sikatero so si tudi že prej rezervirali.

V petek, 15. 3. 2013, smo v pričakovanju in lepo oblečeni prišli v šolo ter takoj začeli s še zadnjimi pripravami. Fantje so izdelali plakat z naslovom sejma in trakove s cenami, dekleta pa so naslikala Modrega Jana. Namestili smo pla-

kate, pripravili prodajne pulte, blagajne in razstavili vse, kar naj bi prodali. Kar veliko je bilo tega. Učenci - prodajalci so se razporedili k pultom, zaslišati je bilo prijetno glasbo, odprla so se vrata dobrodelnega sejma rabljenih stvari.

Najprej so nas obiskale Zvezdice iz vrtca. Vzgojiteljici sta kupili za otroke nekaj stvari, da bodo risali. V odmoru pa so na sejem vsuli starejši šolarji, ki so kar hitro »opustošili« police. Obiskali so nas tudi nekateri delavci šole ter starši, stari starši in nam tako pomagali pri dobrodelnosti. Zato se vsem najlepše zahvaljujemo.

V blagajnah se je nabralo kar nekaj »evrčkov«, namenili smo jih šolskemu skladu. **III Morena Hostinger, razredničarka**

47. DRŽAVNO TEKMOVANJE IZ ZNANJA KEMIJE NA OŠ TONETA TOMŠIČA KNEŽAK

OŠ Toneta Tomšiča Knežak je bila v začetku meseca marca gostiteljica 47. državnega tekmovanja iz znanja kemije za Preglova priznanja. Na tekmovanju se je pomerilo 42 učencev osmega in devetega razreda iz 14 šol notranjsko-kraške regije. V uvodnem delu tekmovanja so za sproščeno vzdušje poskrbele učenke plesne skupine, ki pod vodstvom učiteljice Petre Valenčič pridno vadijo zumbó. Zapela je tudi učenka Alitea Širca. Zbrane je

pozdravila ravnateljica Tea Gustinčič ter predstavnica Zveze za tehniško kulturo Slovenije, gospa Irena Lipar, ki je učencem povedala, s čim se ZOTKS ukvarja in katere dejavnosti spodbuja. Da smo tekmovanje uspešno izvedli, so zaslužni vsi delavci šole ter številni donatorji, ki se jim ob tej priložnosti zahvaljujemo, še posebej županu Občine Ilirska Bistrica. **III Klavdija Sotlar, vodja tekmovanja na šoli**

1. MESTO NA LIKOVNEM NATEČAJU

Na likovni natečaj Prirodoslovnega muzeja Slovenije, ki je potekal ob ciklu delavnic Leonora pripoveduje, se je v preteklem šolskem letu odzvala tudi naša šola. V petih razpisanih kategorijah je sodelovalo kar 167 likovnih del učencev iz vse države. V kategoriji strip do 14 let sta se pod vodstvom mentorice **Tatjane Vičič** s svojim delom več kot odlično izkazali **Maja Udovič** in **Tina Barille**. Komisija v sestavi Lili Šturm (višja kustodinja pedagoginja, Mednarodni grafično likovni center), Brane Širca (samostojni likovni ustvarjalec) in dr. Staša Tome (muzejska svetnica, Prirodoslovni

muzej Slovenije) je ugotovila, da sta obe učenki izvrstno opravili svojo nalogo in da si za poznavanje medija stripa, suvereno uporabo risarske tehnike in besednega izražanja ter poučno kritično izpovednost v oblikovanju sporočila zaslužita **1. nagrado**. Slednjo sta prejeli v petek, 15. februarja 2013, na otvoritvi razstave nagrajenih likovnih del. Poleg praktične nagrade sta si prislužili še celoletno brezplačno vstopnico za obisk Prirodoslovnega muzeja Slovenije, ki ga trenutno krasita tudi njuni likovni deli. **III MJAV, OŠ Antona Žnideršiča II. Bistrica**

PRIREDITEV ZA VSAKO BOLEZEN ROŽ CA RASTE NA OŠ KUTEŽEVO

OŠ Kuteževo je vključena v mrežo šol Parka Škocjanske jame, v okviru katere učenci vsako leto raziskujejo etnološke teme povezane z vlogo ženske. Zaključke že tradicionalno predstavijo ob dnevu žena v Parku Škocjanske jame. Letos so se odločili, da srečanje izvedejo na Osnovni šoli Podgora Kuteževo.

Gospa **Darja Kranjc**, predstavnica parka Škocjanske jame, je v uvodu predstavila letošnjo temo: etnomedicina v naših krajih. »Otroci Reke od Divače do Snežnika« so spoznavali zdravilne rastline in uroke, ki so jih uporabljali za zdravljenje nekoč. Poudarila je pomen medgeneracijskega prenosa znanja in ohranjanja kulturne dediščine naših krajev.

V nadaljevanju so učenci predstavili svoje raziskave in zaključke. Najprej so učenci od 1. do 4. razreda iz **podružnične šole Vreme** pod mentorstvom Andreje Čok Perhavec predstavili svoje izsledke o rabi zdravilnih zelišč in izgovarjanju urokov v okolici Vremskega Britofa.

Učenci raziskovalnih delavnic 4. in 5. razreda **OŠ dr. Bogomirja Magajne iz Divače** so pod mentorstvom učiteljic Danile Gerželj in Andrejke Cerkenik na zeliščarskih delavnicah izdelovali zdravila in zeliščne jedi ter zbrali zgodbe o ljudski medicini na Divaškem.

OŠ Antona Žnideršiča iz Ilirske Bistrice nam

je predstavila razstavo na temo »zvarke«, ki so jo pripravili pod vodstvom učiteljice Nade Šircelj. Pod mentorstvom Nadje Baša, Benjamine Frank in Martine Batista so učenci od 6. do 8. razreda raziskovali, kako so se ljudje zdravili nekoč ter zbirali recepte za zvarke, s katerimi so se zdravili.

Učenci **OŠ Dragotina Ketteja iz Ilirske Bistrice** so predstavili svoje delo z naslovom Medezije, ki je nastalo pod mentorstvom učiteljic Nine Močilnikar, Anice Brožič, Nevice Iskra in Tamare Urbančič. Na temo so pripravili tudi zelo zanimivo razstavo s starim čajnim pogrinjkom in izdelki učencev 1. razreda podaljšanega bivanja, ki so ustvarjali pod mentorstvom Laure Novak in Polone Benigar.

Na **OŠ Kuteževo** smo se preteklo šolsko leto posvetili projektu Zdravilne rastline v Kočaniji. Ob mentorstvu učiteljic Vere Frank in Jane Smajla so učenci posebej raziskovali tradicijo zdravilstva. Naredili so sezname zelišč, jih opisali, predstavili njihove zdravilne

učinke ter načine priprave. Največ so jim o zdravilstvu povedale ženske, saj je bila skrb za zdravje njihova dolžnost.

O zeliščarstvu danes je pripovedovala **Metka Vergan** z zeliščarske kmetije Hribar iz Kuteževega, kjer gojijo tradicionalna zelišča iz naših krajev. Marsikatera rastlina se namreč še danes uporablja na podoben način kot nekoč.

V drugem delu prireditve je učenka Anja Tomažič vodila pogovor s **Sabino Pugelj**, ki je predstavila svojo knjigo **Vile bile**. Monografija je dragoceno pridobitev za kulturno dediščino naših krajev. Učenci OŠ Kuteževo so prebrali nekaj ljudskih pripovedi o vilah, urokih, zdravilstvu ...

Zbrane je pozdravila ravnateljica **Mirjam Vrh**, ki se je zahvalila vsem mentorjem in učencem za prizadevno delo v okviru Mreže šol.

Ob koncu je spregovorila tudi **Vanja Debevec - Gerjevič** iz Parka Škocjanske jame, ki je pohvalila vse nastopajoče, posebej pa organizatorje dogodka.

Program so s petjem popestrili člani folklorne skupine in pevskega zbora OŠ Kuteževo. Voditeljici, Monika Iskra in Katarina Celin, sta vse zbrane povabili k ogledu razstave, ki je nastala ob tej priložnosti. Učenci OŠ Kuteževo so ob dnevu žena vse ženske obdarili z izdelki, ki so jih pripravili v oddelku podaljšanega bivanja. **III A.Rolih**

USTVARJAMO OBNOVLJIVO PRIHODNOST

Na OŠ Podgora Kuteževo se zavedamo, da bi morala biti oskrba z energijo varčna in prijazna do okolja, zato smo se preko goriške lokalne energetske agencije **GOLEA** vključili v mednarodni projekt **Obnovljivi viri energije v primorskih občinah**. V četrtek, 21. 2. 2013, smo za učence od 1. do 9. razreda izvedli tehniški dan z naslovom **Obnovljivi viri energije**.

Prvo šolsko uro smo prisluhnili uvodu v tehniški dan, ki so nam ga pripravili devetošolci. Izvedli smo, da obnovljive vire energije uporabljamo zaradi počasnega nastajanja fosilnih goriv (premog, nafta, plin) in zaradi velikega onesnaževanja okolja. Najpogostejši obnovljivi viri energije so: sončna energija, vodna energija,

vetrna energija, energija plime in energija iz biomase. Po končani predstavitvi smo se razdelili v skupine in se odpravili na praktično delo. Prvi in drugi razred sta izdelovala piktograme, ki nas opozarjajo na varčevanje z energijo (npr. ugašanje luči). Učenci tretjega razreda so izdelovali mlinčke, četrti razred je izdeloval električni

svetilnik, peti razred pa vetrnico in preprosti mlin na veter. Učenci višjih razredov so izdelovali večje mline na veter in jadrnice iz stiropora. Ena od skupin je delala poskuse s temo toplotni izolatorji. Osmošolke so izdelovale plakat z naslovom Biomasa, devetošolke pa so izdelale plakat o proizvodnji in porabi nafte po svetu. Peto šolsko uro so skupine predstavile svoje končne izdelke in ugotovitve, določene skupine pa so svoje izdelke tudi preizkusile v naravi.

Seveda pa s tem ozaveščanje in izobraževanje učencev ni zaključeno. Cilju, ki smo si ga zadali, bomo sledili skozi vse šolsko leto, nadaljevali pa bomo tudi v prihodnje. **III Novinarski krožek OŠ Podgora Kuteževo**

TEHNIŠKI DAN

22. 2. 2013 nas je obiskal gospod Jože Boštjančič z Brc ter nam pokazal svoje spretnosti pri pletenju košar in drugih izdelkov. Kako spretno so mu tekli prsti, ko se je lotil izdelave košare, ki jo je na koncu tudi poklonil šoli. Medtem nam je pa še pripovedoval zanimive dogodivščine.

Tudi učitelji in učenci smo se lotili pletenja svoje košarice. Potrebovali smo surove

vrbove šibe. Odrezali smo poganjke, tako da smo dobili čim bolj gladke šibe. Sortirali smo jih po debelini in jih uporabili v procesu izdelave košaric. Ne boste verjeli, toda uspelo nam je. Na izdelke smo bili zelo ponosni. Zakaj le bi kupili plastično košaro, ko pa je pletena iz naravnega materiala veliko lepša, cenejša in dragocenejša.

LITERARNI VEČER

15. marca smo na OŠ Jelšane gostili arheologinjo Sabino Pugelj iz Kosez, ki nam je predstavila svoje delo z naslovom Vile bile. V knjigi so zajete številne pripovedke doline Reke od Ilirske Bistrice do Zabič in Hrušice, med drugim tudi iz Jelšan, Novokračin, Sušaka, Nove vasi, s Fabcev ter iz šestih vasi na hrvaški strani (Lipe, Rupe, Pasjaka, Šapjan, Brdc ter Lisca). Avtorica je po besedah pripovedovalcev prikazala posamezno narečje ter pripomogla k ohranitvi ustnega izročila,

naše neprecenljive kulturne dediščine. Literarni večer je potekal v prijetnem vzdušju. Povezovala ga je gospa Marica Gaberšnik, glasbeno popestrili učenci OŠ Jelšane ter sami obiskovalci iz naših vasi ter vasi onkraj meje s svojim pripovedovanjem.

Upamo, da bo tudi v prihodnje čim več takih dogodkov, ki so pomembni tako za domači kraj kot za širšo okolico. **III Novinarke OŠ Jelšane z ment. N. Pirih**

USPEŠNI UČENCI GLASBENE ŠOLE ILIRSKA BISTRICA NA 42. DRŽAVNEM TEKMOVANJU MLADIH GLASBENIKOV REPUBLIKE SLOVENIJE, TEMSIG 2013

Učitelj diatonične harmonike Zoran Lupinc s tekmovalcema

Med 11. in 21. marcem 2013 se je odvijalo 42. državno tekmovanje mladih glasbenikov Republike Slovenije. Tekmovanje je organizirala Zveza slovenskih glasbenih šol. Državnega tekmovanja so se udeležili učenci, ki so na regijskih tekmovanjih mladih glasbenikov dosegli zlata priznanja. Iz Glasbene šole Ilirska Bistrica se je državnega tekmovanja mladih glasbenikov Republike Slovenije udeležilo pet tekmovalcev.

Pod mentorstvom učitelja diatonične harmonike Zorana Lupinca sta se državnega tekmovanja v disciplini diatonična harmonika (Semič, 13. marec 2013) udeležila učenca Miha Grmek Seražin in Anže Počkar. Učenec Miha Grmek Seražin je v kategoriji diatonična harmonika, I. c s 97,67 točkami dosegel zlato plaketo in 1. absolutno nagrado v kategoriji I. c. Učenec Anže Počkar je v kategoriji diatonična harmonika, I. b. s 96,67 dosegel zlato plaketo in

Učitelj flavte Adnan Zubčević in korepetitorica Nina Volk s tekmovalkami

1. absolutno nagrado v kategoriji I. b. Tekmovalca se bosta udeležila koncerta prvonagrajencev.

Učenec Anže Počkar bo nastopil 26. marca 2013 v Konservatoriju za glasbo in balet Ljubljana. Učenec Miha Grmek Seražin bo nastopil 28. marca 2013 v Konservatoriju Maribor.

Pod mentorstvom učitelja flavte Adnana Zubčevića so se državnega tekmovanja v disciplini flavta (Krško, od 14. do 17. marca 2013) udeležile učenke flavte Ana Penko, Žana Đaković Ujčič in Alja Boštjančič. Učenka Žana Đaković Ujčič je v kategoriji flavta, I. b z 90,00 točkami dosegla srebrno plaketo. Učenka Alja Boštjančič je v kategoriji flavta, I. b z 88,25 točkami dosegla bronasto plaketo.

Učenka Ana Penko je v kategoriji flavta, II. b dosegla priznanje za udeležbo. Ob klavirju je tekmovalke spremljala korepetitorica Nina Volk. **III Glasbena šola Ilirska Bistrica**

STARŠI, HVALA VAM!

Kdo nam dandanes pere perilo, pospravlja za nami, nam pomaga pri domači nalogi ... mamica. Le kdo nam na skrito pripravi težko nalogo za naravoslovje, nam pogleda skozi prste, ko je čas za spanje ... ati. V zahvalo se pri kosilu namrdnemo, češ kaj je zdaj to; pa se zmrdujemo nad novim kolesom, kako je punčkaste barve ...

To smo se odločili na naši šoli spremeniti. Kot vsako leto smo ob praznovanju materinskega dne v čast našim mamam priredili posebno prireditev. Da očetje ne bi zlovoljno gledali, je ta dogodek posvečen preprosto našim staršem in starim staršem. Le da je letos naslov prireditve Beu kamn ima talent. Naš cilj je bil, da bi staršem preveč natrpan, dolgočasen, težaven, vedno enak dan, malo popestrili. Čeprav verjame mo, da preživljajo lep čas z družino, smo jim vseeno hoteli pokazati, kakšni talenti so na Belem kamnu. Njihovo delo, ko so se trudili, da bi nas prav vzgojili, se je v veliki meri obrestovalo.

V petek, 22. 3. 2013, smo imeli čast predstaviti večtedensko delo tudi našim družinam. Nadvse prestižno tekmovanje, »Beu kamn ima talent«, so otvorili vrtčevi otroci iz skupin Zvezdice, Sončki in Mavrice. S petjem, plesom in veliko mero dobre volje so dokazali vzgojiteljicam, da so najboljši otroci ter navdušili našo »puritansko« komisijo, ki so jo sestavljali; izredni strokovnjak na glasbeno-plesnem področju, Žiga Česnik, nezmotljivi in prekomerno resni predstavniki ljudstva, Aleš Godina, ter neponovljiva predstavnica zakona, ki ni še nikomur pogledala skozi prste, Klavdija Sotlar. Veliko dela sta imeli tudi naši močno iskani zamenjavi Vida Valiča in Petra Polesa, voditelja: »gentlemen« Luka Fidel ter nadvse smešni in zabavni ter elegantni Miha Bajc Tomšič. Seveda, ker brez zapletov res ne gre, je prav posebna družina povzročala migrene prav vsem po vrsti, razen gledalcem. V vlogi starejše predstavnice, stare mame, se je preizkusila Diana Antončič. Resnično stroga mama, Ajla Behrič, je imela veliko težav z brzdanjem nezrelega moža (Laura Fatur) ter ljubke hčerke (Maja Tomažinčič).

Izvrstni plesalci so eden za drugim navduševali tako komisijo, kot samo občinstvo. Mlajša otroška folklorna skupina,

z mentorico Vanjo Delost in Starejša otroška folklorna skupina na čelu s Tanjo Blažek in Anico Prosen sta obujali starejšim gledalkam in gledalcem, spomine na njihovo čudovito mladost s svojimi pesmimi, igrami in plesom. Mlajšim pa so pričarali preprosto pomirjajoče in veselo vzdušje. Uvod v moderno glasbo s svojo različico latino-amerških ter pop ritmov so imele čast uprizoriti plesalke zumbé, Black and white, pod vodstvom Petre Valenčič. Na plesišču so pokazale dovolj energije še za gledalce. Višek plesalcev pa je bil dodeljen učenkam hip hopa, ki obiskujeta plesno šolo Urška, Tei Tomšič in Tjaši Ambrožič. S svojim znanjem in strastjo sta začinili pesem Michaela Jacksona.

S svojim preprostim, nežnim in prelepim slogom so si otroci otroškega pevskega zbora prislužili bučen aplavz. Pod vodstvom Morene Hostinger so trdo vadili in kmalu dosegli vrh na tem »prestižnem tekmovanju«. Manj preproste pa so bile pevke mladinskega pevskega zbora, ki so se žvilele v znano modernejšo slovensko pesem, Vrtljak. Učenke od 5. do 7. razreda že vse leto pridno in trdo vadijo z Marto Omejc.

S pesmijo Naj sije v očeh je Alitea Širca pričarala prav vsem iskricice veselja. Le-tega je na gledalce prenesla s svojim nežnim in močnim glasom ter srčno radostjo, ki jo lahko pričara le ona. Da so pa fantje »ta jači«, je dokazal izvrstni Janez Tomšič, ki je prvič zapel pred občinstvom, in sicer pesem Marjanca. S svojo radostjo je nevede dajal misliti, da je to pesem posvetil svoji Marjanci. Poleg voditeljev je prišlo do še ene zamenjave. Tokrat gre za priljubljeno pevko Severino. V njeno kožo se je z njeno pesmijo Italiana postavila Jasmina Mehmedović. Samo videz nam je dal vedeti, kdo je.

Da pa ob vsej tej moderni glasbi ne bi pozabili na tradicionalno »muziko«, je poskrbel Denis Lavrenčič. S svojim igranjem venčka

uspešnic na harmoniko je poskrbel, da so vsakega zasrbele pete. Njegovo delo sta nadaljevala že znana Godinova. Zadnjo točko sta izvedla Aljaž na bas kitari in Blaž na harmoniko. Nekaj novega in nekaj starega sta združila v val zabave. Prav vsakega sta navdušila, od tistih mladih do starejših poslušalcev.

Nato je prišel odločilen trenutek. Rdečo nit prireditve je trgala napetost v pričakovanju rezultatov. Res je, da se je komisija večkrat srčno nasmejala in si brisala solze, toda priznati smo si morali, da ravno vsak ni rojena zvezda. Vendar na Beumi kamni to ni sprejemljivo. S svojim trudom, strastjo in željo po uspehu so se prav vsi uvrstili v naslednji krog. Odločitev komisije so soglasno potrdili tudi gledalci z dvigom zelenih deteljič, ki so jih izdelali učenci 6. in 7. razreda. Verjamemo, da je bil vsak nastopajoči ponosen na to, da sta bila pozitivno ocenjena tako njegovo delo kot talent. Zmagovalci so bili namreč vsi nastopajoči! Ker je bilo že pozno, se je komisija odločila oditi domov, »tja na vrh, v Ljubljano«. Vendar brez pohvale na našo odlično organizacijo, preprosto ni mogla oditi. Vsi sodelujoči so si jo resnično zaslužili: tako igralci, ki so se že tedne pripravljali na nastop, kot voditelja, ki sta v tako natrpan urnik vnesla čas za nas. Prav tudi učenci, ki so v torek, 18. 3. 2013, pripravljali vse potrebno za uspešno prireditev. Posebne transparente za vsakega nastopajočega so izdelali 8. in 9. razred. Tako ni noben pevec, plesalec, godec in vrtčev otrok ostal brez podpore gledalcev. Pravo prireditveno sceno pa so izdelali učenci 7. razreda. Tehniški dan je vodila Tina Šabec.

Za uspešni potek prireditve pa se lahko zahvalimo učiteljicam naše šole. K temu radostnemu vzdušju sta gotovo več kot piko na i dali vodji prireditve, Tanja Blažek in Martina Batista. **III Laura Fatur, 7. r. novinarski krožek OŠ Knežak**

LAHKIH PRSTOV PO ZEMLJEVIDU EVROPE IN SEVERNE AMERIKE

Skupina »Čebelice« iz vrtca pri OŠ Podgora Kuteževu smo se prijaviли na razpisani projekt S Sitkom okrog sveta. Projekt nas je spodbudil k raziskovanju Evrope in severne Amerike. Verjetno bi marsikdo podvomil v to, da se lahko predšolski otrok prelevi v pravega raziskovalca in se poda na takšno poto-vanje, ki ga napolni z novimi znanji ter ga pripravi do sprejemanja drugačnosti, spoštovanja različnosti ter sposobnosti razlikovanja sebe in svoje kulture od drugih. S sposobnostjo razlikovanja pa hkrati poteka tudi proces spoštovanja drugih kultur ter vrednot.

Navede sposobnosti in veščine potre-

bujemo vsi člani današnje diferencirane družbe. Spoznavanje drugih držav za nas tako ne pomeni le reproduciranja znanja (npr. da je Hrvaška naša sosednja država), ampak tudi zavedanje, da nismo sami na svetu, da posameznik ni osrednji akter svojega življenja ter da je primoran – že od malih nog – ozirati se naokrog in se učiti. Tako smo mi s spoznavanjem držav Evrope in severne Amerike razvijali celostni razvoj otroka, ki je v ospredje postavljaj socializacijo ter samospoštovanje in spoštovanje drugih.

Podali smo se na potep po Sloveniji, Hrvaški, Italiji, Avstriji, Nizozemski, Švici, Nemčiji ... Tako smo se naučili na primer,

kdo je izumil kravate, kje si lahko ogleda-mo vulkane in kako ti bruhajo, kje lahko jemo najboljše sire, kje si lahko ogledamo najlepše rože sveta in mline na veter, kdo je točen kot ura in dela čokolado ...

Poleg tega pa znamo nekatere osnove indijanske neverbalne komunikacije, indijansko pesem, indijanske pravljice, indijanska imena. Projekt smo zaključili po dobrem mesecu in sedaj v pričakovanju upamo, da bo naš projekt tudi nagrajen. Smo optimisti, zato v nagrado sploh ne dvomimo.

Lepo Vas pozdravljamo, skupina Čebelice in njihove vzgojiteljice Anja Valenčič, Snežana Dekleva in Alenka Zadnik

RAZISKUJEMO IN SE ZABAVAMO

V vrtcu Podgora Kuteževu, v skupini Muce se zavedamo, da je današnji svet mobilen, multikulturen in večjezičen. Otroci so po naravi radovedni, vedoželjni in visoko-notranje motivirani za raziskovanje in učenje. Zato sva s pomočnico sledili tem spoznanjem in otroke seznanili z različnimi kulturami, navadami, različnimi življenjskimi stili v mnogih državah. V začetni fazi smo odkrivali in spoznavali samega sebe in

druge ljudi, družino. Postopoma se je naše raziskovanje širilo navzven.

Tako smo raziskovali naš kraj in se seznanjali z značilnostmi Slovenije. Naša radovednost nas je vodila tudi v Španijo. Želeli smo natančneje spoznati to državo, ljudi, njihovo kulturo, navade. In ker imamo na šoli učiteljico Petro Iskra, ki poučuje španščino, smo jo povabili v skupino. Otrokom je bilo skozi različne dejavnosti ponujeno veliko priložnosti in miselnih izzivov, da so raziskovali in s svojo aktivnostjo osvajali določena vedenja.

Poslušali smo pravljico v španščini, se naučili nekaj besed, zaplesali, pripravili jed iz kuskusa in zapeli pesem za rojstni dan. Odziv otrok je bil zelo pozitiven, saj je večina otrok z velikim navdušenjem ponavljala besede. Otroci so zagotovo pridobili večjo odprtost do drugih, drugačnih ljudi, drugih jezikovnih skupin in kultur.

Veseli smo, da je učiteljica Petra prisluhnila

naši želji in s svojim zgledom, novimi izzivi otrokom omogočila druženje v smehu, zabavi, igri in plesu in tako prebudila v otroku vsa čutila. Tudi vzgojiteljici sva se zabavali in se kaj novega naučili.

Kljub temu da bo otrok besedo, ki se jo je naučil, morda pozabil, bo ob vsakem ponovnem srečanju kasneje v življenju imel prijeten občutek. III Marina Grilj, Barbara Maljevac, skupina Muce

PRIREDITVE V APRILU

KAJ	KJE	KDAJ	KDO	INFO
Marina Grilj: Pujsa Pegi, predstavitev pravljice za otroke, ki obiskujejo ure pravljič	Knjižnica Makse Samsa	2. april 2013 ob 16.30	KMS	05 71 44 188
Delavnice zdrave prehrane, hujšanja in telesne dejavnosti-udeležba je brezplačna	v učilnici ZV v Zdravstvenem domu Il. Bistrica	2. 4. 2013 ob 18. uri	ZD Ilirska Bistrica	Andreja Rebec 040 715 880 andreja.rebec@gmail.com
Večernice Literarnega društva Ilirska Bistrica	v Hramu dobrega (gostilna pri Matetu)	5. april ob 19. uri	Literarno društvo Ilirska Bistrica	
Koncert :Tornado	MKNŽ	5. 4. 2013 ob 21. uri	MKNŽ	
Likovna razstava Marije Strnad	Galerija Doma na Vidmu	5. 4. 2013 ob 18. uri	Občina Ilirska Bistrica	Razstava bo na ogled do 24. aprila 2013
Pravljična večer	Mala dvorana Dom na Vidmu	6. 4. 2013 ob 19. uri	MKNŽ	
Revija Primorska Poje	OŠ Toneta Tomšiča Knežak	6. 4. 2013 ob 20.00	KŠTD Tabor Kalc 1869 Knežak, JSKD OI Ilirska Bistrica 2	Martin Novak, 031 369 13
Pohod ob dnevu zdravja	12. pohod po Kettejevi poti Ilirska Bistrica-Novakov mlin-Prem-Ilirska Bistrica	7. 4. 2013 start ob 9. uri pred OŠ D. Ketteja Ilirska Bistrica, od 8,30 do 9 meritev krvnega tlaka in sladkorja	ZD Ilirska Bistrica, Društvo diabetikov in invalidov, Kettejeva pot	Andreja Rebec 040 715 880 andreja.rebec@gmail.com
Naša pomlad, revija otroških in mladinskih pevskih zborov	Velika dvorana Dom na Vidmu	10. 4. 2013 ob 17. uri	JSKD	
Predstavitev knjige EFT- tehnika doseganja čustvene svobode za telebane	Knjižnica Makse Samsa	11. april 2013 ob 19.00	Knjižnica Makse Samsa	05 71 44 188, (www.eft-slovenija.si)
Koncert: Sensation + Žižolath	MKNŽ	13. 4. 2013 ob 21. uri	MKNŽ	
Rock zabava	Bistro Baladur	13. 4. 2013 ob 21.30	Bistro Baladur	
Razstava spletnega portala KAMRA (Spletni portal KAMRA združuje zapuščino preteklih rodov, s katero spoznavamo odnos družbenega, duhovnega in socialnega odzivanja človeka v času in prostoru...)	Knjižnica Makse Samsa	15. – 29. april 2013	Knjižnica Makse Samsa	05 71 44 188
Ustvarjalne delavnice za odrasle: izdelovanje malih okrasnih kvačkanih izdelkov (delavnico bo vodila ga. Jadranka Mikuletič)	Knjižnica Makse Samsa	17. april 2013 ob 17.00 – 19.00	KMS in KŠD Koseze	05 71 44 188
Obrazna aerobika in samomašaža obraza za mladostnejši videz (brezplačna predstavitev aerobnih vaj, s sabo prinesite manjše ogledalo)	Knjižnica Makse Samsa	18. april 2013 ob 19.00	Knjižnica Makse Samsa	05 71 44 188, (www.potenza.si)
Predstavitev zbornika, posvečenega patru Ivanu Tomšiču	Knjižnica Makse Samsa	19. 4. 2013 ob 18. uri	KMS in Društvo za krajevno zgodovino in kulturo	05 71 44 188
Koncert: Dead dildo drome + Inmate	MKNŽ	19. 4. 2013 ob 21. uri	MKNŽ	
Miti titoizma	Velika dvorana Dom na Vidmu	19. 4. 2013 ob 19. uri	Igor Karlič	

Samostojni nastop učenke 4. razreda violine Karin Logar	dvorana glasbene šole Ilirska Bistrica	19. 4. 2013 ob 19:00	Glasbena šola Ilirska Bistrica	
Delavnica jazz petja s priznano slovensko pevko Darjo Švajger	Glasbena šola Ilirska Bistrica	20. 4. 2013 ob 10.30	Glasbena šola Ilirska Bistrica	
DJ David FRESH in promocija Havana Club s hostesami ter nagradami	Bistro Baladur	20. 4. 2013 ob 21.30	Bistro Baladur	
Ali peti on ne jenja!	Mala dvorana Doma na Vidmu	20. 4. 2013 ob 19.00	KŠTD Tabor Kalc 1869 Knežak	Martin Novak, 031 369 132
Počastitev meseca knjige in celodnevni obisk OŠ Podgora	Knjižnica Makse Samsa	23. april 2013	Knjižnica Makse Samsa	05 71 44 188
Predstavitve spletnega portala KAMRA	Knjižnica Makse Samsa	23. april 2013	Knjižnica Makse Samsa	05 71 44 188
Likovna razstava Damjane Benigar Kaluža	Galerija Doma na Vidmu	26. 4. 2013 ob 18. uri	Občina Ilirska Bistrica	Razstava bo na ogled do 15. maja 2013
Koncert: Srečna mladina + Low peak Charlie	MKNŽ	27. 4. 2013 ob 21. uri	MKNŽ	
Koncert Mance Izmajlove in Benjamina Izmajlova (violina)	Dom na Vidmu	27. 4. 2013 ob 20. uri	Zavod Chopinov zlati prstan	www.mancaizmajlova.com , www.benjaminizmajlov.com
celodnevna zabava na terasi - predstavijo se 3 DJ-ji	Bistro Baladur	30. 4. 2013	Bistro Baladur	

Informacije za objavo v napovedniku sprejemamo do 22. v mesecu po e-pošti: odmevi@ilirska-bistrica.si

OGLED GRADU PREM

Grad Prem in Kettejeva spominska soba bosta svoja vrata za obiskovalce spet odprla 31.3.2013. Oba objekta bosta za ogled odprta vse vikende in praznike od 13.00 do 19.00 ure.
(ostale dni po predhodnem dogovoru)

Za informacije v zvezi z ogledi gradu Prem pokličite:
051/674 352 grad Prem
041/ 307 354 (v času ko je TIC na gradu Prem zaprt)

Vljudno vabljeni!